

HORŠKÁ
DOPORUČENÍ

SLUŽBA
INFORMACE

ČÍSLO 1

ZIMA 2008-09

CHOVÁNÍ
NA SJEZDOVCE I VE STOPĚ

NOSTE PŘILBY!

POČASÍ
NA HORÁCH

JAK PŘIVOLAT
POMOC

PRVNÍ POMOC PŘI,
POOCHLAZENÍ

TECHNIKA V HS

FLÓRA
A FAUNA

PŘÍBĚHY,
KTERÉ SE STALY...

KOMPLETNÍ KONTAKTY NA HS

SLOVO NÁČELNÍKA

Horská služba existuje v ČR již od roku 1934. Po celou dobu své existence pomáhá lidem, kteří se dostanou do problémů v horských oblastech. Tím, jak se zvyšuje návštěvnost českých hor, roste také celkový počet úrazů. Za poslední zimní sezónu byla HS nasazena ve více než 6400 zásazích.

Horská služba chce proto také tímto novým časopisem zvýšit povědomí o zákonitostech a pravidlech, které na horách platí, a pomocí prevence přispět k lepšímu prožití času stráveného na horách.

V loňském roce jsme začali s jednotnou propagací FIS pravidel chování na sjezdových lyžařských tratích, která jsou platná na celém světě. Pravidla jsou v principu podobná těm, jimiž se řídíme na silnicích, ale stejně jako na silnicích, záleží i při lyžování na jejich dodržování všemi zúčastněnými. Proto jsme i v průběhu letošního roku připravili hrané ukázky jednotlivých pravidel a podařilo se nám tato pravidla včlenit i do nové technické normy, týkající se bezpečnosti v lyžařských areálech.

Rád bych, aby byl náš nový časopis pro čtenáře a návštěvníky hor jednak zajímavý svým obsahem, ale aby přispěl také k zodpovědnému přístupu při provozování aktivit v krásném horském prostředí a aby stejně jako na silnicích platilo i na horách pravidlo šťastného návratu.

Všem návštěvníkům hor přeji, aby zde načerpali dostatek energie a aktivně si odpočinuli od starostí všedních dní.

*Jiří Brožek
náčelník Horské služby ČR*

POSLÁNÍ A ÚKOLY

HORSKÁ SLUŽBA ČR PŘI VÝKONU SVÉ ČINNOSTI ZEJMÉNA

- Organizuje a provádí záchranné a pátrací akce v horském terénu.
- Poskytuje první pomoc a zajišťuje transport zraněných.
- Vytváří podmínky pro bezpečnost návštěvníků hor.
- Zajišťuje provoz záchranných a ohlašovacích stanic HS.
- Provádí instalaci a údržbu výstražných a informačních zařízení.
- Spolupracuje při vydávání a rozšiřování preventivně bezpečnostních materiálů.
- Informuje veřejnost o povětrnostních a sněhových podmínkách na horách a opatřeních HS k zajištění bezpečnosti na horách.
- Spolupracuje s orgány veřejné správy, zejména ochrany přírody a životního prostředí.
- Sleduje úrazovost a provádí rozbor příčin nehod na horách, navrhuje a doporučuje opatření k snížení jejich počtu.
- Provádí hlídkovou činnost na hřebenech, sjezdových tratích, pohotovostní službu na stanicích a v domech HS.
- Provádí lavinová pozorování.
- Přípravuje a školí své profesionální i dobrovolné členy a čekatele.
- Spolupracuje s ostatními záchrannými organizacemi doma i v zahraničí.

HORSKÁ SLUŽBA DOPORUČENÍ A INFORMACE

ČÍSLO 1, ZIMA 2008–09

Šéfredaktor: Michal Bulička

Redakční rada: Jiří Brožek, Michal Klimeš

Na čísle dále spolupracovali:

Alena Zábýbnická, Hana Kubinová, Radim Pavlica, Adolf Klepš, Pavel Jirsa, Štěpán Pospíchal, Radovan Vlček, Jitka Kopáčová, Josef Hepnar, Miroslav Vašut, Petr Havelka – SNOW.

Neoznačené foto: archiv HS ČR

Jazyková korektura: Jiří Havelka

Grafický návrh: Petr Antoníček

Sazba a zlom: Petr Antoníček,

Markéta Antoníčková

Tisk: Wendy s.r.o. Mělník

Internetová verze:

www.horskaslužba.cz – v PDF ke stažení

Vydává:

Horská služba ČR o.p.s.

543 51 Špindlerův Mlýn 260, IČ 27467759

Registrováno MK ČR E 1860. Neprodejné.

Partneři HS

HISTORIE

První pronikání člověka do neznámých hor s sebou přineslo i první oběti. Jednalo se o lovce, bylinkáře a hledače zlata, kteří zabloudili a zahynuli. Člověk začíná hor využívat ke svému prospěchu. Dostává se čím dál výše a po celých horách si staví příbytky. Život v horách je tvrdý i v souvislosti s klimatickými podmínkami. Nečekané zvraty počasí život na horách znepříjemňují.

Začátek turismu

Postupně začínají chodit do hor i návštěvníci, které láká krásná příroda. Hosté přicházejí v létě i v zimě a obracejí se na domácí obyvatele a znalce hor, aby je zavedli do neznámých koutů pohorí. Proto vzniká už v roce 1850 koncesovaná služba průvodců a nosičů, podmíněná znalostí první pomoci.

Hanč a Vrbata

V zimním období 1900 byla provedena první organizovaná záchranná akce v Krkonoších. 24. března 1913 tam zahynuli při závodě v běhu na 50 km Bohumil Hanč a jeho kamarád Václav Vrbata. Ve sněhové bouři Vrbata poskytl Hančovi část svého oděvu, ačkoli věděl, že nasazuje vlastní život, což bylo posuzováno jako základní čin v pomoci člověka člověku v horách. Proto se stal 24. březen v ČR Dnem Horské služby.

Lyžařství na vzestupu

Po první světové válce dochází k velkému rozvoji lyžařství v českých zemích, a díky tomu stoupá počet návštěvníků zimních hor. S tím se ruku v ruce zvyšuje i počet úrazů a tragických nehod. Již řadu let školili lékaři místní hasiče v poskytování první pomoci v horách. K hasičům se přidružili členové místních spolků zimních sportů a místní obyvatelé. Všichni tyto lidé byli většinou velmi dobrými znalci hor. Jejich jedinou nevýhodou bylo nejednotné vedení.

První záchranný sbor

Před zimou v roce 1934 se vytvořil v Krkonoších samostatný záchranný sbor čítající šest oddílů. Zima je dokonale prověřila, a tak byla 12. května 1935 založena jednotná organizace Horské služby v Krkonoších. Předsedou byl okresní hejtman ve Vrchlabí a ustaveno bylo pět stanic. Hlavním problémem bylo materiální vybavení členů HS. Tento nedostatek byl vyrovnán nezměrnou obětavostí, skromností a vynikajícím kamarádstvím členů HS.

Poválečný vývoj

Politické události a druhá světová válka přerušily existenci HS, ale jen co do jména. Podstata práce a myšlenka přežívaly i za okupace.

V září 1945 dochází k obnovení činnosti Horské záchranné služby (HZS) v Krkonoších. Postupně vznikají záchrannářské spolky i v jiných oblastech. V roce 1948 – Jeseníky, Šumava, 1949 – Orlické hory, 1951 – Beskydy, 1954 – Jizerské hory, 1955– Krušné hory.

V roce 1950 se usnesl aktiv dobrovolných pracovníků HZS a požádal o zařazení do tehdejšího Státního výboru pro tělesnou výchovu a sport v Praze. Byly schváleny stanovy HZS.

Sjednocení Čechů a Slováků

Ke sjednocení dvou největších záchranných organizací v republice, Horské záchranné služby a Tatranské horské služby, dochází 1. 12. 1954, kdy byla ustavena Horská služba s celostátním

působením. Byl změněn členský odznak a vytvořeny oblastní komise HS. Nastává velký rozvoj Horské služby. V roce 1957 byl zrušen Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport a vytvořen Československý svaz tělesné výchovy, pod jehož vedení spadala v celé republice i Horská služba. Se zvýšenou úrovní Horské služby rostlo i materiální vybavení záchranných stanic i členů HS. Kromě základních pomůcek, jako jsou svozná saně, lyžařská a horolezecká výzbroj, oblečení členů a zdravotnický materiál, pronikají do vybavení HS další moderní pomůcky pro záchrannou i preventivní činnost.

Kontakt se zahraničím

Zvláštní vliv má zvýšený mezinárodní styk se zahraničními partnery z alpských zemí. Bylo zavedeno mezinárodní značení sjezdových tratí a lyžařských cest. Začínají se používat SOS telefony a radiostanice. Od roku 1967 se jezdí po našich horách sněžné skútry. Postupně se budují a modernizují objekty záchranných stanic a domy HS. Naše Horská služba se stala postupně jednou z nejlépe vybavených organizací svého druhu ve východní Evropě. Pravidelná účast na zasedáních a kongresech IKAR (Mezinárodní federace záchranných služeb) a úspěšné zvládnutí Mezinárodního symposia ve Vysokých Tatrách v prosinci 1967, které řešilo problém právního postavení záchranných služeb a bezpečnosti v horách, vyústilo v přijetí HS ČSSR za člena IKAR, po boku dalších záchranných služeb v Evropě.

Organizační vývoj HS

Dalším mezníkem v upevnění organizační struktury HS bylo schválení nového statutu v letech 1975, resp. 1986. Další změna přišla v roce 1990. Vzniklo tzv. Sdružení horských služeb ČR, kdy jednotlivé oblasti (Šumava, Krušné hory, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky a Beskydy) měly svoji právní subjektivitu. V roce 2001 vzniká jeden právní subjekt - občanské sdružení Horská služba České republiky. Občanské sdružení je financováno převážně z rozpočtu Ministerstva zdravotnictví. V průběhu roku 2004 došlo k dohodě jednotlivých ministerstev, pro které HS vykonává činnost, že nadále bude HS zastřešována Ministerstvem pro místní rozvoj, jako podpora cestovního ruchu. Na základě rozhodnutí vlády dochází k vytvoření obecně prospěšné společnosti – Horská služba ČR, o.p.s., která od 1. 1. 2005 přebírá odpovědnost za činnost HS v České republice.

Mohyla Hanče a Vrbaty

INTERNETOVÉ STRÁNKY

WWW.HORSKASLUZBA.CZ

Nejjednodušší cestou, jak sledovat činnost Horské služby, je sledování internetových stránek. Informace, které si zde můžete přečíst, lze rozdělit do dvou celků.

Aktuální situace

- Doporučení a varování HS pro návštěvníky hor.
- Kontaktní informace včetně GPS polohy stanic HS.
- Informace a novinky o dění v HS.
- Informace o činnosti HS v jednotlivých horstvech.
- Tiskové zprávy týkající se činnosti HS a informace o záchranných akcích.
- Počasí na horách (v zimě včetně sněhového zpravodajství).
- Záběry z webových kamer na českých horách.
- Lavinovou předpověď pro Krkonoše a Jeseníky.
- Výsledky fyzických prověrek členů HS.
- Pozvánky na akce pořádanou HS.
- Poptávku na dovybavení HS.
- Nabídku odprodeje použité techniky HS.

Informace, zajímavosti

- Členění HS a kompletní kontakty na okrsky HS.
- Odborné komise HS (metodická, lékařská, lavinová).
- Poslání a úkoly HS.
- Jak se stát členem HS.
- Historie HS.
- Pravidla pro pohyb na sjezdových tratích.
- Jak se chovat na horách v krizových situacích (i lavinových) a jak jim předcházet.
- Kynologická brigáda HS.
- Fotogalerie z činnosti HS a mezinárodních soutěží i filmové dokumenty.
- Archiv všech dříve publikovaných aktualit a zpráv.

Stránky HS jsou samozřejmě aktuálně doplňovány o rubriky a informace, které se stávají potřebnými (aktuality, tiskové zprávy apod.).

Radim Pavlica, náčelník HS Beskydy

ČLENSTVÍ V HORSKÉ SLUŽBĚ

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Horská služba v ČR se skládá ze dvou organizací, které spolu úzce spolupracují a zajišťují společné úkoly a poslání dané statuty obou organizací.

1) Horská služba ČR, o. p. s.

Obecně prospěšná společnost, jejímž zakladatelem je Ministerstvo pro místní rozvoj na základě Usnesení vlády ČR. Organizace zastřešuje veškerou činnost HS, včetně výcviku a financování. Zaměstnanci – profesionální záchranáři, zajišťují z valné části celoroční provoz a činnost HS.

2) Horská služba ČR, o.s.

Občanské sdružení, jehož členové jsou dobrovolní členové HS, se na činnosti podílejí hlavně ve dnech pracovního volna a dle možností doplňují profesionální záchranáře.

- Obě organizace spolupracují na základě vzájemné smlouvy.

- Členem Horské služby se může stát osoba starší 18 let, která má zájem podílet se na činnosti a splnit podmínky stanovené Stanovami a Statutem.
- Rozoznáváme tyto formy členství: čekatel, dobrovolný člen, lékař HS a čestný člen.
- Podmínky přijetí za člena – čekatele jsou:
  - fyzická zdatnost,
  - morální a charakterové vlastnosti potřebné jako předpoklad řádného plnění povinností člena,
  - znalost terénu v oblasti, kde bude přijímán,
  - potvrzení lékaře o způsobilosti výkonu práce v HS,
  - maximální stáří 35 let v den podání přihlášky,
  - dosažitelnost pro záchrannou činnost v příslušné oblasti s přihlédnutím k hraničním oblastem,
  - písemná žádost o přijetí, doložená doporučením dvou členů HS, kteří jsou nejméně 4 roky členy HS.
- Dobrovolným členem HS se může stát čekatel, který je nejméně jeden, nejvíce však čtyři roky čekatelem a který splňuje podmínky kladené na

- čekatele, absolvoval základní školu HS a složil předepsané zkoušky, byl schválen členskou schůzí okrsku a složil do rukou Předsedy Rady HS ČR předepsaný slib.
- Dobrovolný člen se může následně stát zaměstnancem. V HS mohou být jak celoroční, tak sezónní zaměstnanci, kteří jsou k dispozici v zimním období, kdy má HS více práce při záchraně turistů.
- Každý rok musí členové splnit několik povinností, které jsou nutné k aktivní službě:
- splnění fyzických prověrek,
- absolvování letního a zimního metodického doškolení,
- mít platnou lékařskou prohlídku,
- proškolení z poskytování první pomoci.
- Toto jsou základní každoroční povinnosti dobrovolného člena. Zaměstnanci HS absolvují další odborná školení a výcviky, včetně přezkoušení.
- V řadách členů HS jsou i specialisté, kteří musí každý rok absolvovat specializační školení a cvičení. Jedná se o cvičitele a instruktory HS, letecké záchranáře, lavinové pracovníky, psodovy.

AKTUALITY

Z HORSKÉ SLUŽBY

Jelikož se nám blíží zimní sezóna, což je pro Horskou službu náročné období, je třeba se pořádně připravit. Přípravu můžeme rozdělit na školení a vzdělávání a na přípravu techniky a záchranného materiálu. Tady je jen stručný přehled, co musí HS a její členové absolvovat před zimní sezónou a co nás čeká v nejbližším období.

- V podzimním období prodělali členové HS školení v zdravotní přípravě a fyzické prověrky.
- Letečtí záchranáři měli pravidelné doškolení v Jizerských horách a Krkonoších.
- V říjnu proběhl v Praze zdravotní seminář ve spolupráci s ortopedickou klinikou Fakultní nemocnice v Motole.
- Zástupci HS se v říjnu zúčastnili zasedání mezinárodní organizace IKAR, sdružující horské záchranné organizace z celého světa. IKAR letos zasedal ve francouzském Chamomix.
- V listopadu se zaměstnanci HS budou zdokonalovat v technice lyžování a cvičit záchranu při lavinovém neštěstí na ledovci Stubai v rakouských Alpách. Jakmile se rozjede lyžařská sezóna v našich střediscích, není již na školení čas, je potřeba být tam, kde nás turisté a lyžaři potřebují.
- V jednotlivých horských oblastech se procvičuje záchrana z porouchaných lanových drah. V České republice těchto zařízení přibývá a je potřeba tuto záchrannou techniku trénovat. Členové Horské služby jsou zpravidla jedni z prvních, kdo v těchto případech zasahují.
- Začátkem prosince proběhne také školení našich psích záchranářů, kteří se budou se svými pány vzdělávat a trénovat v Jeseníkách na Ramzové. Školení probíhá nejen na zemi, ale i ve vzduchu za pomoci vrtulníků.
- Každoročně na podzim se nám podaří obměnit část techniky – záchranná vozidla a sněžné skútry. Naše technika musí být spolehlivá a nesmí nás zklamat hlavně ve chvíli, kdy je třeba vyrazit k zásahu.
- Při zahájení provozu v lyžařských areálech

a provozu v lyžařských stopách začínáme i my sloužit tzv. zimním režimem. Stálá služba je na většině záchranných stanic v horských oblastech.

- Ve střediscích provádíme asistence při různých sportovních akcích a závodech.
- Největší zdravotní asistence nás čeká v únoru při Mistrovství světa v klasickém lyžování v Liberci 2009.

Michal Klimeš, náčelník HS Jeseníky

DEVOLD®

VLNĚNÉ FUNKČNÍ TERMOPRÁDLO OD ROKU 1853

Dopřejte dětem pohodlí ve vlně - děti si ho zaslouží!

DEVOLD TERMOPRÁDLO:

- v chladnu hřeje, v teple chladí
- výborné izolační schopnosti
- vlna hřeje i když je vlhká
- žádný zápach
- merino vlna neškrábe
- vysoká prodyšnost

DEVOLD PRO DĚTI:

- pro batolata (vel. 56 - 98) - body, spodky, kukla, kombinéza z vlněného flisu
- pro větší děti (2 - 16 let) - triko s krátkým i dlouhým rukávem, rolákový nástavec, kukla, čepice, spodky, mikina z vlněného flisu, čepice, ponožky, rukavice

MULTISPORT

univerzální použití
tenké 185 g/m²
jednovrstvá tkanina - 100% merino vlny
vhodné pro jaro, léto podzim
podvlékač tričko pro každý den

ACTIVE

střední 205 g/m²
vhodné pro podzim, zima, jaro, na hory celoročně
dvouvrstvá tkanina Thermolite + merino vlna
ideální spojení vlny se syntetikou

Pro batolata, mrňoušky i školáky • Jedině Devold k nám dodává vlněné prádlo pro děti

norskamoda.cz

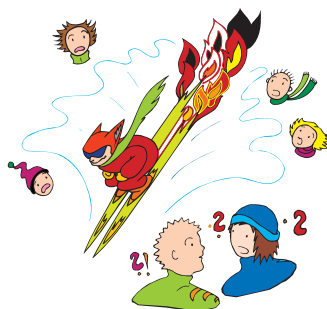

PRAVIDLA CHOVÁNÍ NA SJEZDOVÝCH TRATÍCH PODLE FIS (MEZINÁRODNÍ LYŽAŘSKÉ FEDERACE)

1. Ohled na ostatní lyžaře

Každý lyžař nebo snowboardista se musí neustále chovat tak, aby neohrožoval nebo nepoškozoval někoho jiného.

2. Zvládnutí rychlosti a způsobu jízdy

Každý lyžař nebo snowboardista musí jezdit s přiměřeným odstupem a s ohledem na vzdálenost, na kterou vidí. Svou rychlost a svůj způsob jízdy musí přizpůsobit svému umění, terénním, sněhovým a povětrnostním podmínkám, jakož i hustotě provozu.

3. Volba jízdni stopy

Lyžař nebo snowboardista přijíždějící zezadu musí svou jízdni stopu zvolit tak, aby neohrožoval lyžaře jedoucího před ním.

4. Předjíždění

Předjíždět se může shora nebo zespodu, zprava nebo zleva, ale vždy jen s odstupem, který poskytne předjížděnému lyžaři či snowboardistovi pro všechny jeho pohyby dostatek prostoru.

5. Vjíždění a rozjíždění

Každý lyžař nebo snowboardista, který chce vjet do sjezdové tratě nebo se chce po zastavení opět rozjet, se musí rozhlédnout nahoru a dolů a přesvědčit se, že to může učinit bez nebezpečí pro sebe a pro ostatní.

6. Zastavení

Každý lyžař nebo snowboardista se musí vyhýbat tomu, aby se zbytečně zdržoval na úzkých nebo nepřehledných místech sjezdové tratě. Lyžař nebo snowboardista, který upadl, musí takové místo co nejrychleji uvolnit.

7. Stoupání a sestup

Lyžař nebo snowboardista, který stoupá nebo sestupuje pěšky, musí používat okraj sjezdové tratě.

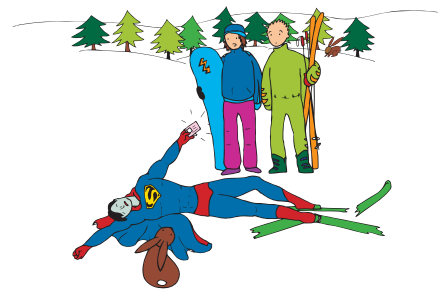
8. Respektování značek

Každý lyžař nebo snowboardista musí respektovat značení a signalizaci.

9. Chování při úrazech

Při úrazech je každý lyžař nebo snowboardista povinen poskytnout první pomoc.

10. Povinnost prokázání se

Každý lyžař nebo snowboardista, ať svědek nebo účastník, je povinen v případě úrazu prokázat své osobní údaje.

PRAVIDLA CHOVÁNÍ PRO POHYB V BĚŽECKÉ STOPĚ

1. Každý lyžař se pohybuje výhradně v pravé stopě nebo při pravém okraji cesty.
2. Při vzájemném míjení lyžařů v protisměru má vždy přednost lyžař jedoucí z kopce dolů.
3. Lyžař přijíždějící zezadu musí svoji stopu zvolit tak, aby neohrožoval lyžaře jedoucího před ním.
4. Každý lyžař musí jezdit s přiměřeným odstupem a rychlostí odpovídající viditelnosti.
5. Svou rychlost a způsob jízdy musí přizpůsobit svému umění, terénním, sněhovým a povětrnostním podmínkám, jakož i hustotě provozu.
6. Každý lyžař se musí chovat tak, aby se zbytečně nezdržoval na úzkých nebo nepřehledných místech tratě. Lyžař, který upadl, musí takové místo co nejdříve opustit, uvolnit.
7. Pěší chůze bez lyží v lyžařské stopě je zakázána.

DESÁTERO ZÁSAD BEZPEČNÉHO CHOVÁNÍ PŘI POHYBU V HORSKÉM TERÉNU

1. Plánování túry

Vždy pečlivě naplánovat trasu túry. Túru plánovat podle fyzické a psychické kondice nejslabšího člena skupiny.

2. Shromáždit informace

S předstihem získat co nejvíce informací o prognóze počasí, sněhové situaci a lavinovém nebezpečí, situaci v terénu atd.

3. Informovat o túře třetí osobu

Před odchodem na túru předat informace o trase a předpokládané době návratu. Tempo na túře zvolit podle nejslabšího ze skupiny.

4. Přiměřené vybavení

Zvolit odpovídající výstroj a výzbroj s ohledem na počasí, délku túry a náročnost terénu (boty). Mít vždy rezervní oblečení (ponožky).

5. Schopnost orientace

Správně používat mapu, znát druhy značení turistických cest specifické pro jednotlivá pohoří.

6. Respektovat značení

Znát typy výstražných tabulí a jejich význam a uvedenými pokyn se řídit. Nepohybovat se mimo značené cesty.

7. První pomoc

Mít s sebou lékárničku a v případě potřeby umět poskytnout první pomoc.

8. Hlášení nehody

Znát kontakty na Horskou službu nebo na Zdravotní záchrannou službu. Mít vždy nabitý a zapnutý mobilní telefon s rezervou kreditu.

9. Postup v nouzi

Znát zásady chování pro případ nouze – zbloudění, uvolnění laviny, zřícení v exponovaném terénu apod.

10. Nikdy nepodeceňovat hory

Nezodpovědným chováním nevystavovat nebezpečí sebe ani ostatní.

Bergans

OF NORWAY

OUTDOOROVÉ A LYŽAŘSKÉ OBLEČENÍ

UTAKLEIV

technická softshellová bunda
lehká, strečuje,
větrací otvory na zip,
ochranné panely
na ramenou a loktech
stahovací límec,
nastavitelná kapuce

ISOGAISA
třívrstvá svrchní bunda
nepromokne, neprofoukne
(Dermizax)
hi-tech zpracování
(bezešvé spoje)
dokonalé řešení
důležitých detailů

STALLO

bunda Stallo Kids Jacket &
kalhoty Stallo Kids Pants
zateplená nepromokavá
bunda a kalhoty
strečující látka
pro děti 4 – 12 let
oblečení roste s dítětem -
bunda s prodloužitelnými
rukávy, kalhoty s nastavitelným
obvodem pasu.

ALTITUDE
Úzký batoh, optimální pro
zimní túry, objem 30 l.
Batohy Bergans - vlajková
loď firmy

NOSTE PŘILBY!

NA SJEZDOVKÁCH JE V PŘILBĚ BEZPEČNĚJI

Když před pár lety nastal jakýsi boom horské a trekkingové cyklistiky, používání přileb se velice rychle rozšířilo a stalo se přímo jakousi image – cyklista bez přilby je poloviční cyklista. V lyžování tento trend zatím poněkud pokulhává. Bezdůvodně.

Nosit přilbu je normální

V alpských střediscích je velice dobře vidět, jakým směrem se názory na používání přilby posouvají. Nedávno byla ustanovena první zákonná povinnost používání přileb pro děti do 14 let v Itálii.

Po alpských svazích se prohání stále více „opřilbovaných“, převážně mladých lyžařů. Nevadí, že mnozí z nich nosí přilbu zejména jako doplněk, kterým chtějí upozornit na svou příslušnost do skupiny lyžařských expertů a freeriderů.

Rychlost

V posledních letech zaznamenalo sjezdové lyžování díky vykrojeným lyžím a s tím spojenou jízdou po hraně výrazné změny v technice, stylu a hlavně v rychlosti, kterou nám umožňují projet zatáčkou. Díky jejich schopnosti „vykroutit“ oblouk o minimálním rádiu bez ztráty rychlosti se jízda stává pro okolí mnohem méně předví-

datelnou. A to někdy i pro samotného jezdce, jak mnozí z vlastní zkušenosti jistě vědí...

Dříve se samozřejmě také „lítalo“ šusem, nebylo však tak šíleně snadné radikálně změnit ve velké rychlosti směr.

Není proto náhodou, že ve statistikách Horské služby prudce stoupají případy srážek lyžařů, kteří si nečekaně zkrátili dráhy. Jestliže se dříve zdálo přilba při sjezdovém lyžování zbytečná, v současné době by pro její používání měla hrát už jen stále se zvyšující rychlost a dynamika tohoto sportu.

Hustota provozu

Areály se modernizují, staré pomalé nahrazují nové lanovky s mnohem větší kapacitou a fronty se zkracují. Davy nedočkavců z front se nyní hromadí na kopcích, kde sjezdovek rozhodně výrazně nepřibýlo a hustota provozu by si někdy skoro zasloužila hlášení v rádiu v relaci o dopravních zácpách.

Sníh

S bezesporu nezbytným rozmachem umělého zasněžování přichází také jiná kvalita sněhu. Sníh na sjezdovkách už většinou není tou úžasnou peřinou, do které padat nebývá nic nepříjemného, ale stále častěji preparovanou tvrdou pistou „vyžehlenou“ rolbami a díky technickému sněhu už jen při náznaku mrazu ztvrdlou na beton. Na vykrajování carvingových sinusoid je to ideální terén, ne však už při pádu. Pěkně sedřený obličej nebo otřes mozku nejsou na takovém sněhu výjimečné.

Freeride

Kdo se o tohle free lyžování trochu víc zajímá, ví, že přilba je nejen jedním z několika chráničů těla jezdce – ale určitě tím nejdůležitějším! Freeride, to není jen prašanové nekonečno, ale taky prudké srázy, skály, stromy apod. Hlavou se v tvrdosti s něčím takovým neradno měřit.

Les

V českých a moravských horách se to freeridovými terény zrovna nehemží, ale drtivá většina sjezdovek je vlastně užším či širším lesním průsekem, kde k potkání stoletého smrku není nikdy daleko, zvlášť při rychlejší jízdě.

Statistiky zranění varují

Poranění hlavy, ať už nitrolebeční nebo zlomeniny lebky a obličeje, jsou nejčastější diagnózou při zraněních vůbec. Tvoří kolem 30% (!) veškerých zranění u nás. Až druhou nejčastější diagnózou jsou zlomeniny končetin a procento úmrtnosti při nich je samozřejmě daleko nižší než u poranění hlavy.

Ze statistik vyplývá, že úmrtnost při poranění hlavy je více než pětikrát vyšší než u ostatních zranění! Je dokázáno, že přilba může předejít 85% všech těžkých poranění hlavy a mozku!

Proč nosit?

Vypočítávat racionální důvody, proč by měl každý (tedy nikoli jen závodník či dítě) sjezdit s helmou na hlavě, by zajisté bylo nošením dříví

PROČ NOSIT LYŽAŘSKOU PŘILBU?

LYŽOVÁNÍ JIŽ NENÍ TAKOVÉ JAKO DŘÍVE

- lyžuje se rychleji
- pohyb lyžaře je méně předvídatelný
- carvingová lyže umí lyžaře katapultovat mimo trat
- vzrostla hustota provozu na sjezdovkách
- umělý sníh je tvrdý jako kámen
- mimo sjezdovky číhají stromy, kameny a skály

do lesa. Jde o argumenty notoricky známé, třeskuté přesvědčivé, statistikami lyžařských úrazů a úmrtí podložené. Přesto hrubým odhadem 90% všech dospělých lyžařů na českých sjezdovkách helmu stále nenosí. Z jakých důvodů se lidé stále helmám brání? A jakou máte výmluvu vy, patříte-li též do této 90% většiny?

Já lyžovat umím, já helmu nepotřebuju!

Jinými slovy, „mně se nic stát nemůže“. Věřím, že v očích mnoha argument natolik absurdní, že s ním netřeba nijak dále bojovat. Podle veřejných statistik se v našich horách každou zimu zraní přes 6000 lyžařů, přičemž ve více než 1000 případech to odnáší hlava. Zeptejme se kohokoliv z nich, jaký mají názor (po své prožitě zkušenosti) na argumenty tohoto typu.

Jak budu vypadat před ostatními?

„Už vidím ty pohledy a slyším poznámky na mou adresu“. Ať si to přiznají či ne, jde zřejmě o nejčastějšího strašáka naprosté většiny neohelmovaných lyžařů – nechtějí zkrátka „vypadat blbě“ před ostatními. Při dávce shovívavosti argument pochopitelný snad u zakomplexovaného pubertáka. Avšak u dospělého, mnohdy příkladem jdoucího rodiče či prarodiče? Vypadáme snad směšně v bezpečnostním vázání na lyžích anebo v bezpečnostních pásech v autě? Což takhle provětrat si své staromódní názory a podívat se na věc novými očima: myslet na bezpečnost je více než kdy dříve „in“ a lyžař v helmě má dnes ten pravý šmrnc.

V helmě nebudu dobře vidět ani slyšet

Každý vyznavač lyžování v helmě vám potvrdí z vlastní zkušenosti, že jde o zcela zbytečnou obavu. Vyléčit se z ní nakonec můžete i sami v každé lyžařské prodejně, kde vás nechají si helmu vyzkoušet (což je vhodné kvůli optimálně padnoucí velikosti). Sami pak zjistíte, že vám helma nejenže nelimituje zorný úhel vašeho periferního vidění, ale že v ní též bezproblémově uslyšíte. Reálné snížení hladiny sluchu je v ní

SROVNÁNÍ RYCHLOSTÍ

- Jízda na inline bruslích: do 35 km/h. Přilba se často používá.
- Jízda na kole: do 70 km/h. Cyklista bez přilby je spíše výjimkou.
- Jízda na mopedu: do 80 km/h. Přilba povinná!
- Jízda na lyžích: i ke 100 km/h! ...???

naprosto zanedbatelné. Tepelný komfort, který vám helma poskytne v mrazivých a větrných dnech, však tento „deficit“ mnohonásobně vykompenzuje, nemluvě o funkci primární – ochranně vaší lebky při pádu či kolizi. Jako extra příjemné překvapení pak zjistíte, že nové helmy už takřka ani nic neváží – váš krk tuto extra hmotnost prakticky nepocítí.

V helmě mi bude vedro a budu se v ní potit

Zcela objektivně dlužno připustit, že ve slunečných jarních dnech, kdy se teplota šplhá vysoko nad nulu, vám v helmě teplo bude a potit se v ní budete. Nevybírejte proto z těch nejlevnějších modelů, které nemají žádnou ventilaci. Pár stovek navíc vám zajistí sofistikovaný výrobek s aktivní (tj. potřebujete pohyb vpřed, aby helma odvětrávala) či pasivní (tj. víceméně jednoduché otvory v helmě) ventilací, kterou lze snadno regulovat či úplně uzavřít. Vyberete-li si navíc namísto černé třeba stříbrnou či jiný světlý odstín, ani na jarním sluníčku se v takové „neuvaříte“. Čas od času je vhodné vnitřní polstrování helmy vyčistit pomocí houby či hadříku, vody a mýdla – nic složitějšího ani pracnějšího. Nejmodernější modely z posledních produkcí nabízejí už i vyjímatelné vnitřní části helem, jež je možné klasicky vyprat v pračce.

Drahý špás, na který nemám

Poživovací cenou helmy bude argumentovat naprosté minimum prostovlasých lyžařů. Kvalitní helmu lze koupit za méně než vázání, oblečení, lyžáky, lyže. Patrně je jen otázkou času, než marketingové aktivity pojišťoven přinesou i do této oblasti pobídky typu příspěvků či refundací zakoupených lyžařských helem.

Pozor na syndrom nezranitelnosti

Na první pohled ne každému zcela patrný druh nebezpečí číhá na uživatele helem ve formě falešného pocitu, že lyžují-li v helmě, nic se mi nemůže stát, a tudíž si mohu dovolit riskovat více, než kdybych v helmě nejel. Za všech okolností plně kontrolované lyžování a ukázněnost na svazích je, a vždy bude, základním předpokladem prevence úrazů.

Děti a mládež

Pustit dítě na svah bez helmy by mělo být stejně neakceptovatelné, jako vozit jej v autě nepřipoutané a mimo dětskou sedačku, nebo mu nalévat alkohol.

PŘÍPADY SE ŠPATNÝM KONCEM...

Tiskové zprávy Horské Služby:

Vážný úraz snowboardisty

„V sobotu 5. ledna 2008 ošetřila Horská služba ve Špindlerově Mlýně snowboardistu, který upadl na červené sjezdovce na Medvědině a utrpěl vážné poranění hlavy,“ řekl Pavel Jirsa, zástupce náčelníka Horské služby ČR, oblast Krkonoše. Poranění snowboardisty bylo natolik závažné, že musel být následně transportován Leteckou záchrannou službou do nemocnice.

„Jeho zranění bylo vážné především z toho důvodu, že neměl ochrannou přilbu.“

Horská služba ČR proto apeluje jak na lyžaře, tak na snowboardisty, aby ochranné přilby při jízdě na sjezdových tratích používali,“ dodal Jirsa.

Vážný úraz lyžaře na šumavském Špičáku

Dnes krátce po půl dvanácté došlo v šumavském areálu Špičák k vážnému úrazu lyžaře. „Sedmatřicetiletému muži vypnulo vázání, vyletěl ze sjezdovky do lesa a narazil hlavou do stromu. Utrpěl velice závažné poranění hlavy a byl v bezvědomí. Naši záchranáři muže ošetřili a přivolali záchranný vrtulník, který ho dopravil do nemocnice. Podle prvotních informací neměl zraněný lyžař na hlavě helmu,“ říká František Stupka, náčelník Horské služby ČR, oblast Šumava.

30. 1. 2006

Těžký úraz lyžaře ve Špindlerově Mlýně

...Krátce před polednem došlo k vážnému úrazu lyžaře v horní části turistické sjezdovky ve skiareálu Svatý Petr ve Špindlerově Mlýně. Čtyřicetiletý Polák narazil do dřevěného větrolamu a jelikož neměl helmu, způsobil si vážné poranění hlavy. Na místě zasahovali dva záchranáři Horské služby ČR, kteří lyžaře ošetřili a poté byl přepraven vrtulníkem letecké záchranné služby do Fakultní nemocnice v Hradci Králové. „Během vyšetření bylo zjištěno masivní krvácení hlavy, podezření na poranění páteře a zhmždění mozku,“ řekl Adolf Klepš, náčelník Horské služby pro oblast Krkonoše.

14. 4. 2005

Smrt lyžaře v Jeseníkách

Dnes odpoledne zahynul při sjíždění sjezdovky ve středisku Dolní Morava lyžař. „Krátce po třinácté hodině vyjžděli naši záchranáři k vážnému úrazu lyžaře. Třicetiletý muž vylétl ze sjezdovky a velice vážně si poranil páteř. Na místo byl okamžitě povolán záchranný vrtulník, ovšem i přes zhruba hodinovou resuscitaci se muze bohužel nepodařilo oživit a na místě zemřel. Podle našich informací ležel před tím v lese u sjezdovky přibližně třicet minut bez pomoci, než ho našli jeho kamarádi. Lyžař neměl na hlavě helmu,“ říká Michal Klimeš, náčelník Horské služby ČR, oblast Jeseníky.

17. 1. 2006

Černá neděle v Krkonoších

Horská služba Krkonoše musela v neděli zasahovat u několika vážných úrazů, z nichž jeden byl smrtelný. V harrachovském areálu na červené sjezdovce na Rýžovišti narazil lyžař do stromu. Přivolaná služba HS poraněného musela vyprostit z lesního porostu a poté zahájila resuscitaci. Přivolaný lékař RZP po 45 minutách oživovacích pokusů konstatoval smrt. Postižený lyžař neměl při lyžování lyžařskou helmu.

11. 2. 2008

Text: **SNOW**

PŘÍBĚHY, KTERÉ SE STALY...

Silvestr na posedu

Na Silvestra se vydala mladá dvojice běžkařů z Petříkova v Jeseníkách přes horu Smrk do Nýznerova, kde měli na chatě oslavovat příchod Nového roku. Jelikož šli v málo navštěvovaném terénu, kde nebyla žádná stopa, tak je prošlapávání vyčerpal a následně se odchýlili od značené cesty. Zcela vyčerpaný je v lese zastihla tma, ale ještě stihli vylézt na starý posed a zavolat HS. Bohužel jsme se od nich nedozvěděli, kde přesně se nacházejí, a tak začala probíhat záchranná akce. V první chvíli jsme ani nevěděli, jestli jsou v Polsku, protože toto území je blízko státní hranice a je tam i polský signál na mobilní telefon. Začali jsme projíždět možné trasy, kde by dvojice mohla být. Dále jsme v terénu pátrali v rojnicích za pomoci dvojice našich psů. Vzhledem k množství prachového sněhu jsme jen omezeně mohli použít v terénu sněžné skútry. K orientaci místa pohřešovaných nám pomohl příslušník policie ČR, který pomocí světlic osvětloval terén a tak i zorientoval dvojici běžkařů, kteří přes mobil pospali směr, odkud byly světlice vystřelovány.

Po druhé hodině ráno se nám podařilo pohřešované nalézt a dopravit do bezpečí. Slečna jevila známky podchlazení, a tak byla předána do péče lékařů.

Této akci se zúčastnilo 25 členů HS, kteří tak strávili Silvestra určitě jinak, než měli naplánováno.

K této situaci by asi nedošlo, kdyby lidé nepodceňovali povětrnostní podmínky, které jsou na horách jiné než ve městě, nepřeceňovali své schopnosti a informovali se na aktuální podmínky, které na dané trase a lokalitě panují.

Vyčerpaný běžkař s omrzlinami

Koncem ledna nahlásil náhodný turista mobilním telefonem, že našel napůl zmrzlého člověka na sestupu z hlavního hřebene Jeseníků, kousek nad rozcestím žlutá do Karlova, červená na hřeben. Dotyčný pán (62 let) měl četné omrzliny v obličeji a na ruce, celkově již byl podchlazený a nedalo se s ním komunikovat. Za nepříznivého počasí (-15 °C, zataženo, silný severozápadní vítr) byl tomuto běžkaři zachráněn život jen čirou náhodou. Nebyl už totiž schopen samostatného pohybu. Byl ošetřen, převezen na stanici HS na Ovčárně a předán RLP Bruntál. Takže opět sám ve špatném počasí. V jeho batohu byly nalezeny propozice nějakého čtyřdenního přechodu Jeseníky – Orlické hory. Nikdo se po něm nesháněl, ani se nikdo nedotazoval na vhodnost pořádání takové akce v nevhodném počasí. Vedoucího akce, kterého jsme našli na propozicích, jsme informovali, že jeden z účastníků lyžařského přechodu byl transportován ve špatném stavu do nemocnice.

Bohužel, v dnešní době není nikdo nikoho povinen informovat, kam se vypraví, kterým směrem a kdy předpokládá návrat. Na chatách se vytratil povinnost mít knihu vycházek, která dříve v počátku akce poskytla důležité informace.

Zbloudilí sjezdaři

Klasická ukázka zbloudění v Jeseníkách nastává, když se lyžaři z vleku na úbočí Petrových kamenů chtějí dostat na Kurzovní chatu nebo na Barborku. V mlze sjedou do údolí, kde je pro osoby ve sjezdové výbavě cesta zpět nemožná a bloudí v okolí

přečerpávací elektrárny Dlouhé stráně, kde jsou následně nalezeni.

16. 2. 2004 v 16.50 se dostavila na stanici HS Ovčárna matka jednoho ze zbloudilých dětí a předala záchranáři mobil, na který volal její syn. Ten si nechal předat vedoucího skupiny, který popsal místo, kde jsou, a podle popisu usoudil, že se nacházejí v Dědově dole pod lesem, kam omylem sjeli ve snaze dostat se ze sjezdovky „A“ na Barborku, kde jsou ubytováni. Vzhledem k velkému množství sněhu usoudil, že 11 dětí ve věku cca 12 let není schopno se vrátit zpět nahoru.

V 17.10 vyrazí záchranář HS předpokládaným směrem a v 17.30 najde celou skupinu v pořádku v místech, kde jsme předpokládali, a potvrzuje, že dostat se pěšky zpět nahoru je nemyslitelné.

V 17.35 začíná transport celé skupiny v doprovodu člena HS dolů ke spodní nádrži přečerpávací elektrárny, kde po domluvě s dispečerem HS čeká na cestě záchranné vozidlo HS. Všichni jsou převezeni do Koutů nad Desnou. Tam jim je domluven soukromý přepravce s mikrobusem.

V 19.20 jsou všichni v pořádku předáni do mikrobuse a akce je ukončena.

Toto jsou případy, které mají dobrý konec, ale na druhou stranu se nemusely stát, kdyby se návštěvníci hor řídili stanovenými pravidly.

Snowboardista zemřel pod lavinou

V sobotu 22. 3. 2008 v 16 hodin byla na ústředí HS Krkonoše nahlášena lavinová nehoda v prostoru Bialy Jar. Okamžitě byl vyhlášen poplach psodvům HS a členům okrsků Pec pod Sněžkou a Vrchlabí. Již za půl hodiny byl na místě psodov a postupně i záchranáři HS. Ve spolupráci s polskými záchranáři probíhá pátrání a sondování laviniště. Z důvodů nepříznivých povětrnostních podmínek a tmy bylo pátrání ve večerních hodinách přerušeno.

V neděli 23. 3. 2008 brzo ráno odjela na místo včerejší lavinové nehody v prostoru lokality Bialy Jar v Polské republice skupina vytvořená z jednotlivých středisek Horské služby Krkonoše – celkem 62 záchranářů. Po posouzení bezpečnosti záchran v prostoru laviny polskými kolegy začali v 9.30 pátrat na místě psodovi Horské služby se čtyřmi lavinovými psy a o půl hodiny později i další záchranné týmy. Ve 14 hodin byl zasypaný nalezen asi 100m od čela laviny, čili v její spodní části, v hloubce cca 1,5m. Poté co jej prohlédli lékaři Horské služby ČR, konstatovali smrt. Na nálezu zasypaného se podíleli především lavinová psi Horské

služby. „Celá akce byla velice náročná, hlavně kvůli nepříznivým povětrnostním podmínkám, rozsahu laviny, která je jednou z největších v posledních letech, a v neposlední řadě i díky vysokému stupni akutního nebezpečí pádu dalších lavin v této lokalitě,“ říká Adolf Klepš, náčelník HS v Krkonoších. Celkem, i s polskými kolegy, se na záchranné akci podílelo 140 záchranářů a 7 lavinových psů.

Úraz lyžaře s následkem smrti v Herlíkovicích

5. 3. 2007 v 9.30 bylo HS nahlášeno vážné zranění lyžaře v lyžařském areálu Herlíkovice, nedaleko Vrchlabí.

Záchranáři HS dorazili na místo během pěti minut. Na místě zjistili vážné zranění u 14letého chlapce způsobené nárazem do stromu. Lyžař si tím

přivodil vážné poranění hrudníku a hlavy, přestože měl helmu. „Záchranáři HS ihned zahájili resuscitaci a informovali rychlou ZS a leteckou ZS,“ říká Adolf Klepš, náčelník Horské služby ČR pro oblast Krkonoše. Během sedmi minut dorazil na místo lékař, který pokračoval v resuscitaci a zraněného chlapce reintuboval. Bohužel v 10.15 bylo lékařem konstatováno úmrtí. Tuto událost dále šetřila Policie ČR.

Zpravodaj HS, duben 1980

Bílá nebezpečí

Podivná zima, říkají mnozí, kteří bydlí na horách. Ve Vrbně pod Pradědem je tak teplý začátek února zapsán ve starých kronikách města naposled v roce 1899. I na horách je méně sněhu než v jiných letech. Poslední deště zvedly hladiny řek nad normál, na horách napadl nový sníh. V Krkonoších je vyhlášeno akutní nebezpečí lavin. Poslední lavina, která si vyžádala lidské životy, spadla v roce 1953.

Píše se 7. únor 1980. Je pěkné, bezvětřné počasí, letmý pohled na teploměr (zase nad nulou) provází povzdech – je to divná zima.

Tak nějak začíná pracovní den na stanici HS okrsku Praděd. Jirka Sedlář vyhláší akutní lavinové nebezpečí pro oblast Jeseníků. Na chatách končí snídaně, frekventanti kurzů se vyrojí na běžecké a sjezdové tratě, pro zaměstnance chat nastane chvíle odpočinku. Na svůj výlet vyjíždí i skupila běžkařů po hřebeni na Františkovu myslivnu.

Je 14.20 hod. odpoledne, klid, bezvětří. Nad horami přelétá letadlo, třeskne rázová vlna a ze svahu Kamzičnicku zahučí lavina. Tři z běžkařů jsou taženi hromadou sněhu dolů do lesa. Zkušení vedoucí vyproští dva lyžaře, kteří

jsou zasypaní na povrchu. Posílají pro posilu na Horskou službu. Ve 14.50 vyrazí první záchranné družstvo, po hodině je vyproštěn třetí zasypaný lyžař – žije, a to je největší odměna všem, kteří se celé akce zúčastnili.

Lavina se odtrhla na severozápadním svahu Kamzičnicku ve výšce 1250 m, délka laviny 205 m, šíře 70 m, odtrh vysoký 60 cm. Byla vyhlášena pohotovost pro okrsek Karlov a Ovčárna.

Miroslav Vašut,
HS Jeseníky

RADY PRO POUŽÍVÁNÍ MOBILNÍHO TELEFONU V HORÁCH

Mobilní telefon je v dnešní době „nezbytným“ doplňkem každého člověka a jeho používání a ovládnutí zvládne téměř každý z nás. Jeho výhody ocení, pokud se ocitne v nouzi, hlavně na horách. Používání mobilu v této situaci má ovšem svá specifika, která lze shrnout do několika zásad:

- Než se vypravím do hor, musím zkontrolovat stav baterie. Ideální je plně nabitý mobil. V případě, že mám již méně než polovinu kapacity baterie, musím ji dobít.
- Mobil mám u sebe, ne v batohu, uložený tak, aby nedošlo k jeho poškození popřípadě vypadnutí během chůze nebo odpočinku. Musím na něj snadno dosáhnout jednou rukou a stejnou rukou musím být schopen mobil ovládat.
- Mobil by neměl být ve vlhkém a chladném prostředí. Vlhko mu škodí a v chladu ztrácí baterie rychle svou kapacitu.

- V nouzi volám telefonní čísla 155, 158, 150, hovor je zdarma.
- V horách jsou místa, kde nemusí být signál mého operátora. V nouzi mohou použít i jiného operátora, v tom případě volám číslo 112. Hovor je zdarma. V místech, kde je signál operátora jiné země, volám číslo 112. Hovor je opět zdarma.
- Tam, kde není signál a nedovolám se, musím najít jiné místo, kde signál je.
- Pokud žádám o pomoc, musím mluvit jasně a stručně, musím nahlásit místo, kde se nacházím.
- Po nahlášení problému musí zůstat mobil dostupný pro případné další dotazy záchranářů.
- Poloha mobilu se dnes dá poměrně přesně určit, ale vyžaduje to nějaký čas.

Zásady hlášení nehody

Záchranář se bude snažit od postiženého získat všechny dostupné informace:

- jméno a příjmení volajícího
- druh zranění
- aktuální stav postiženého
- mechanismus úrazu
- místo nehody
- věk postiženého
- telefonní číslo

Ing. Radim Pavlica, náčelník HS Beskydy
Michal Klimeš, náčelník HS Jeseníky

Důležitá telefonní čísla

Horské služby ČR v jednotlivých oblastech mají svá pohotovostní telefonní čísla, která jsou k dispozici 24 hodin denně osobám, které potřebují pomoc.

Přehled pohotovostních čísel v jednotlivých horských oblastech:

Šumava	376 397 273
Krušné hory	353 815 140
Jizerské hory	483 380 073
Krkonoše	602 448 338
Orlické hory	602 385 555
Jeseníky	602 666 603
Beskydy	606 769 010

SLEDUJETE PŘEDPOVĚŤ POČASÍ?

Říká se, že „základní lidskou slabostí je, že člověk nepředvídá bouři, když je pěkné počasí“. V horách to platí dvojnásob. Kolikrát zásadní změna počasí vytréstoala nepoučitelné návštěvníky, kteří podcenili sílu přírody či síly své? Kolikrát právě počasí přivedlo do úzkých i rodilé horaly, kteří svůj kraj znali jako nikdo jiný?

Třeba v Krkonoších Jakub Renner, tehdejší majitel Luční boudy, zahynul ve sněhové vánici 11. dubna 1868 jen 300m od svého domova. A nedaleko odtud stojí v sedle mezi Luční a Studniční horou v nadmořské výšce 1510m od roku 1957 památník obětem hor, připomínající všechny smutné události minulých let. Podobně je to i na ostatních horách – kolik křížků potkáte na svých toulkách Šumavou, Jizerskými, Orlickými, Krušnými horami či v Jeseníkách a Beskydech? Nepočítaně... A to se ani nemusíme procházet po hřebenech, abychom neměli z pobytu na horách pěkný dojem. Vzpomeňme, kolikrát se jízda dolů po upravené sjezdovce proměnila v souboj s ledem tvrdším než diamant? Nebo v bloudění v bílé tmě?

Zkrátka počasí, ač to z pera meteorologa zní jako chvástání se svým řemeslem, je na horách alfou a omegou spokojeného a někdy i bezpečného zážitku. Jenže jak se orientovat v předpovědi, jak si vybrat to správné počasí pro svůj aktivní odpočinek na kopcích? Nejprve je důležité najít společnou řeč s meteorology, porozumět správně pojmům, které se v předpovědích objevují. Jedině tak si můžeme udělat správný názor na to, co nás v horách čeká. Na horách je zkrátka „jinak“!

Slunce a UV záření

Obvykle se nejprve ptáme, jestli bude svítit slunce. Sluneční záření částečně ovlivňuje pocitovou teplotu, tedy to, jaký tepelný komfort nám okolní prostředí poskytuje. Ve skutečnosti na ni má daleko větší vliv vlhkost vzduchu a rychlost větru. Samotné sluneční paprsky ovlivňují spíš než faktický stav organismu naši psychickou pohodu. Důležité je ale to, jak se mění spektrum slunečního záření s rostoucí nadmořskou výškou. Protože většina plynů a prachu, které ultrafialovou část slunečního

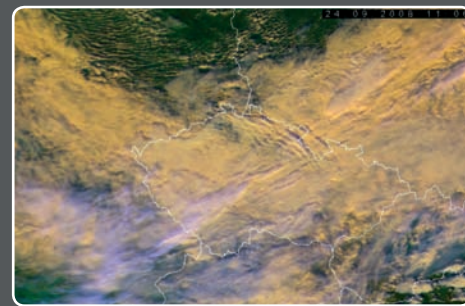
záření pohlcují, se nachází ve výškách pod 3000 m n. m., je na horách škodlivé UV záření mnohem silnější než na hladině moře. Opalovací účinek se zvětšuje o 4% na každých 300 výškových metrů. V nadmořské výšce 3000m je tedy o 50% více UV záření než na hladině moře. Účinek dopadajícího UV záření zvyšuje ještě albedo (schopnost odrážet) okolních zasněžených ploch.

Vlhkost

Vliv vlhkosti vzduchu na pocitovou teplotu (teplotu vnímanou lidským organismem) je důležitý především při vysokých teplotách. Zjednodušeně řečeno: nízké teploty se nám v suchém vzduchu zdají snesitelnější - vnímáme je jako vyšší – a vysoké teploty jsou také příjemnější – cítíme je jako nižší. Konkrétní příklad: teplotu kolem -10°C budeme v absolutně suchém vzduchu vnímat jako -2°C , při 50% vlhkosti jako -6°C a při 100% vlhkosti to bude oněch -10°C . Naopak teplotu kolem 30°C budeme v absolutně suchém vzduchu počítovat jako 22°C , při 50% vlhkosti jako 26°C a při 100% vlhkosti jako oněch 30°C .

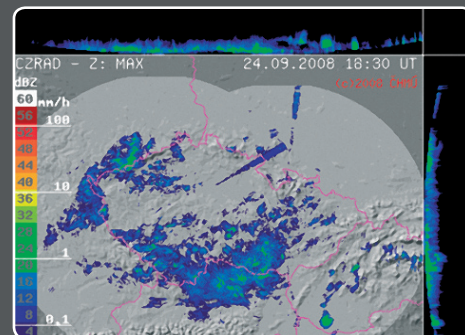
Vítr ochlazuje

V horách je ale daleko podstatnější vliv větru. Čím silnější vítr fouká, tím citelnější je pocit chladu, protože vítr odváne izolační vrstvu, kterou si kolem sebe svým vlastním vyzařováním vytvořilo naše 37°C teplé tělo. Pro výpočet hodnoty wind chill (indexu ochlazení větrem) platí složitý vzorec, jehož konstanty závisí na jednotkách, které pro teplotu a vítr používáme. Jednodušší je najít konkrétní hodnoty včetně rizik v tabulkách. A pozor: nízkou pocitovou teplotu může způsobit nejen silný vítr, ale například i jízda na nechráněné lanovce či na skútru.

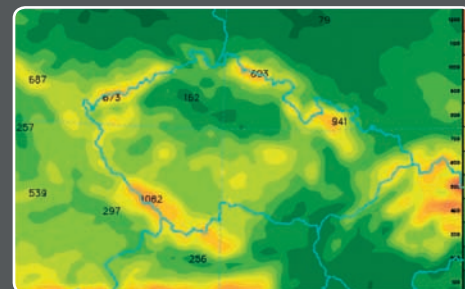
Snímky z meteorologických družic

Žlutou barvou je znázorněna nízká oblačnost, světle modrá je oblačnost vysoká, bílá je vertikálně mohutná oblačnost, zelený je povrch země.

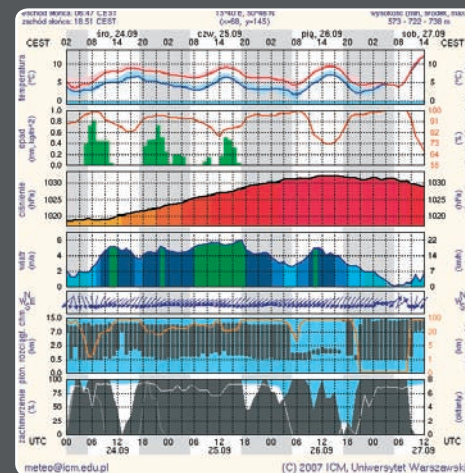
Odrazy z meteorologických radiolokátorů

Stupnice v levém rohu ukazuje, kolik srážek (mm/h) by z oblačnosti spadlo, kdyby zůstala beze změny a bez pohybu po dobu jedné hodiny.

Modelová orografie

Modelová orografie ukazuje nadmořské výšky, pro které jsou počítány hodnoty meteorologických parametrů.

Numerický model - meteo (shrnuje základní meteorologické parametry pro jedno vybrané místo během celého předpovědního období)

WIND CHILL		teplota °C											
vítr m/s	km/h	5	0	-5	-10	-15	-20	-25	-30	-35	-40	-45	-50
Do 2	5	+4	-2	-7	-13	-19	-24	-30	-36	-41	-47	-53	-58
3	10	+3	-3	-9	-15	-21	-27	-33	-39	-45	-51	-57	-63
4	15	+2	-4	-11	-17	-23	-29	-35	-41	-48	-54	-60	-66
5,5	20	+1	-5	-12	-18	-24	-30	-37	-43	-49	-56	-62	-68
7	25	+1	-6	-12	-19	-25	-32	-38	-44	-51	-57	-64	-70
8	30	0	-6	-13	-20	-26	-33	-39	-46	-52	-59	-65	-72
10	35	0	-7	-14	-21	-27	-33	-40	-47	-53	-60	-66	-73
11	40	-1	-7	-14	-21	-27	-34	-41	-48	-54	-61	-68	-74
12,5	45	-1	-8	-15	-22	-28	-35	-42	-48	-55	-62	-69	-75
14	50	-1	-8	-15	-22	-29	-35	-42	-49	-56	-63	-69	-76
15	55	-1	-8	-14	-23	-29	-36	-43	-50	-57	-63	-70	-77
16,5	60	-2	-9	-16	-23	-30	-36	-43	-50	-57	-64	-71	-78
18	65	-2	-9	-16	-23	-30	-37	-44	-51	-58	-65	-72	-79
19,5	70	-2	-9	-16	-23	-30	-37	-44	-51	-58	-65	-72	-80
21	75	-3	-10	-17	-24	-31	-38	-45	-52	-59	-66	-73	-80
22,5	80	-3	-10	-17	-24	-31	-38	-45	-52	-60	-67	-74	-81

I při jinak stabilním počasí a bezvětří se teplota vzduchu mění s nadmořskou výškou. Obvykle klesá mimo oblačnost o 1 °C na 100m, v oblačnosti o 0,6 °C na 100 m. Například tedy při normálním průběhu teploty s výškou je teplota na horní stanici lanovky na Pláni o téměř 5 °C nižší než na dolní stanici lanovky ve Svatém Petru. I tady ale existují výjimky: mohou se objevit inverze, kdy teplota s výškou roste. V nížinách se pak udržuje nízká (inverzní) oblačnost, na horách je slunečno a teplo.

Tlak vzduchu

S výškou se mění i tlak. Do 5500m klesne přibližně na každých 8m výšky o 1 hPa, tedy v této výšce je přibližně poloviční. Proto je dýchání ve vyšších nadmořských výškách obtížnější, do plic se dostává při nádechu méně kyslíku. A ještě doplnění: absolutní hodnota tlaku vzduchu nerozhoduje o charakteru počasí, proto se mírně řečeno shovívavě dívejme na stupnice tlakoměrů (aneroidů), které hodnotám tlaku automaticky přiřazují slunečné nebo naopak deštivé počasí – je to nesmysl.

Čím hustější jsou na mapách izobary, tím silnější vítr fouká. Meteorologové uvádějí jeho rychlost obvykle v m/s, směr pak značí to, odkud (nikoli kam!) vítr fouká. Díky složité orografii je proudění v horách velmi proměnné – na návětrí a v sedlech fouká vítr silnější, v závětrí hor výrazně slabně.

Oblačnost

Navíc na návětrí se může tvořit tzv. fénová oblačnost, ze které často vypadávají i intenzivní srážky, v závětrí se nejen utiňuje vítr, ale také se rozpouští oblačnost. Bývá tam díky procesům v sestupujícím vzduchu i výrazně tepleji. Například překoná-li vzduch 3000m vysoké hory, je v závětrí vzduch suchý a o 10 °C teplejší než na větru otevřené straně hor.

V každé předpovědi počasí se uvádí i to, kolik oblačnosti by mělo být. Jejich množství se v meteorologii určuje v osminách, přičemž se používají jednoznačné termíny:

0-1/8	jasno
2/8	skoro jasno
3/8	malá oblačnost
4/8	polojasno
5-6/8	oblačno
7/8	skoro zataženo
8/8	zataženo

Přesná terminologie se používá i u vyjádření množství očekávaných srážek.

bez specifikace	jev se očekává na více než 70 % území
na většině území	jev nastane na více než 50 % území
místy	jev se vyskytne na 30 až 69 % území
ojediněle	jev se vyskytne na 5 až 29 % území
bez jevů	jev se nevyskytne nebo vyskytne jen do 4 % plochy

O skupenství srážek často rozhoduje nadmořská výška. Pro jednotlivé polohy jsou definovány přesné pojmy:

nižší polohy	do 400m n. m.
střední polohy	od 400 do 600m n. m.
vyšší polohy	od 600 do 800m n. m.
horské polohy	nad 800m n. m.

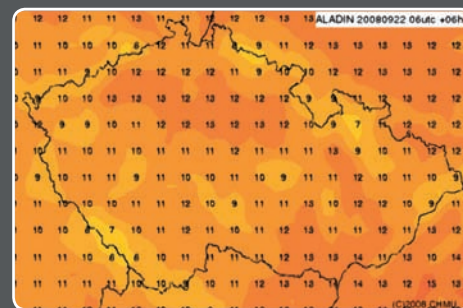
Základní zdroje informací

Meteorologické stanice poskytují v pravidelných intervalech, nejčastěji po hodině, informace o aktuálním počasí. Měří teplotu, tlak, vlhkost, vítr, oblačnost, srážky, dohlednost, sluneční svit a záření i další doplňující parametry. Podobně aktuální počasí mapují meteorologické družice. Díky nim máme přehled o oblačnosti na rozsáhlém území. Na snímcích z meteorologických radarů je vidět srážkově významná oblačnost a dá se z nich odhadnout množství srážek, které spadne v dané oblasti. Budoucí stav jednotlivých meteorologických prvků počítají numerické modely. Údaje z nich jsou základem pro předpověď počasí. Výsledky některých typů modelů jsou k dispozici na internetu. Spolehlivé jsou ty, které provozují národní meteorologické služby, pro počasí v ČR můžu doporučit například stránky Českého hydrometeorologického ústavu: www.chmi.cz. Tam nalezneme nejen data z meteorologických stanic, družic i radarů, ale také jeden z numerických modelů. Pro spolehlivou předpověď je ale dobré porovnat výsledky několika modelů. V případě, že se shodují, je budoucí počasí pravděpodobně. Čím podrobnější model je (čím menší je čtverec, ve kterém se budoucí počasí počítá), tím lépe vystihuje lokalitu (například její nadmořskou výšku) a tím i lépe dokáže vypočítat budoucí stav atmosféry.

Nebezpečné počasí na horách

Největším rizikem je náhlá a zásadní změna počasí, která navíc může proběhnout jen na velmi malém prostoru, a proto je jen velmi těžko předpověditelná i těmi nejdetailnějšími numerickými modely. Nejvíce riskantní je snížení dohlednosti, které může být příčinou ztráty orientace. Viditelnost se rapidně snižuje nejen v mlze, ale i v případě, že se dostaneme do oblaku (zvenitř vypadá stejně jako mlha). Fouká-li silný vítr, víří se sníh a i ten může dohlednost snížit na několik metrů. Vítr navíc

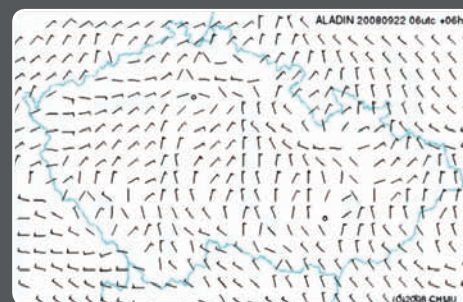
> pokračování na str. 14

Numerický model – předpověď teploty (ve 2m nad modelovým terénem)

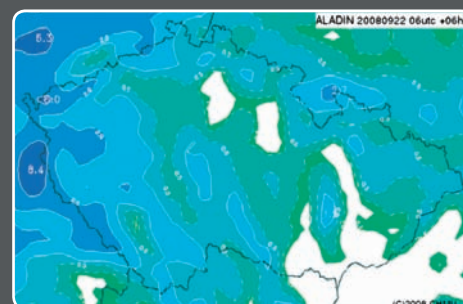
Barevné plochy zobrazují detailní pole teplot ve 2m nad zemí. Zobrazené číselné hodnoty ve vybraných bodech slouží pouze pro snazší orientaci na mapě (nejedná se ani o extrémní, ani o průměrné teploty v zobrazené síti).

Vzhledem k silné závislosti teploty na nadmořské výšce je pro chápání předpovědi teplot nutné přihlídnout i k místní chybě výšky terénu (orografie). Terén v modelu musí být z konstrukčních důvodů zhlazený, a tudíž modelová nadmořská výška v konkrétní lokalitě nemusí odpovídat skutečnosti. Model např. „nevidí“ izolované kopce (např. Mléšovku) nebo hluboká údolí, maximální nadmořská výška pohoří je menší než ve skutečnosti apod. Čím má model hrubší výpočetní síť, tím je tato chyba výraznější.

Numerický model – předpověď větru (v 10m nad terénem a jeho nárazů)

Směr a rychlost větru nad modelovým terénem je zobrazena pomocí symbolů větru. Jedná se o hodnoty větru průměrovaného za cca 5 min. Přestože je vítr předpovídaný poměrně spolehlivě, není v jeho poli možno zachytit lokální vliv místních terénních útvarů (malá údolí nebo vrcholy), které nejsou rozlišeny zhlazeným modelovým terénem. Mapa dále zobrazuje červené oblasti s nárazy větru, což jsou náhle fluktuace v poli větru, způsobené turbulencí, typicky v zimních situacích spojených s rychlým prouděním (vichřice). Intenzita nárazů je v modelu odhadována a je nutné ji brát jako orientační. Model není zatím schopen simulovat lokální nárazy větru, spojené s letní konvekcí (bouřky).

Numerický model – předpověď srážek (úhrny v mm za posledních 6 hodin do termínu)

Šrafováním jsou případně vyznačeny oblasti, kde je předpovídaná sněžení nebo déšť se sněhem. Srážky jsou výsledkem řady procesů, jejichž modelování je velmi obtížné. Detaily ve srážkovém poli menší než cca 50km mají význam pouze jako ukazatel prostorové proměnlivosti srážek (letní odpolední přehánky versus rozsáhlé frontální srážky). Efekty návětrí/závětrí model zachycuje, avšak v míře dané zhlazeným modelovým terénem. Skupenství předpovídaných srážek (zda prší nebo sněží) může být mj. ovlivněno rozdíly výšek terénu v modelu a v realitě. Pokud tedy ve vysokých horách sněží, ale modelový terén je v daném místě nižší, může být v daném místě (chybně) předpovídaná dešť.

> pokračování ze str. 14

rychle snižuje pocitovou teplotu. Přidají-li se srážky v podobě hustého sněžení, je orientace v prostoru, bez například tyčového značení, prakticky nemožná. V letní polovině roku jsou nebezpečné bouřky. Pohybujeme-li se na otevřených prostranstvích, hrozí přímý zásah bleskem, i v jinak chráněném terénu se po bouřce velmi rychle ochladí, protože z bouřkového oblaku se na zem dostane vzduch, který se ještě před pár minutami nacházel na hranici troposféry a měl teplotu kolem -50 °C. Krupobití může proměnit i jinak nenáročný chodník ve zcela neschůdnou cestu.

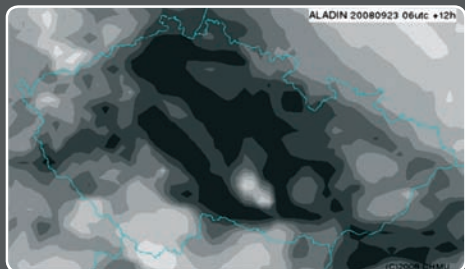
Jak se chránit před rozmary počasí?

Jsou situace, kdy HS z důvodů nepříznivého počasí či nevhodného povrchu terénu nedoporučuje pohyb po hřebenech. Ač z nížiny či podhůří se může zdát, že je nahoře pěkně, počasí na hřebenech může být zcela odlišné. Takové upozornění se nevyplácí přehlížet. Stejně tak v případě, že meteorologové očekávají výrazné srážky, silný vítr či velmi nízké teploty, je pohyb po horách zbytečně rizikový. A i v případě, že je předpověď na první pohled příznivá a modely neukazují na zásadní změny, je důležité se na rozmary počasí připravit – dobrým oblečením, termoskou s čajem, kouskem čokolády či hroznového cukru... Ale takové dobré – skutečně v tom nejlepším slova smyslu dobré – rady jste už jistě slyšeli stokrát, tak teď jen je respektovat...

Užitečné webové stránky o počasí

- www.chmi.cz – Český hydrometeorologický ústav
- www.meteoweb.cz – soubor dat z různých zdrojů
- <http://umold.meteo.pl> – detailní model, podrobné meteogramy z Varšavské univerzity
- www.snow-forecast.com – předpovědi pro hory na celém světě
- www.wetterzentrale.de – americký numerický model s regionálními specifikacemi

Alena Zárybnická

Numerický model – oblačnosti

(pokrytí oblohy oblačností očekávané v termínu)
Odhad stupně pokrytí oblačností ve škále od bílé (zataženo) po černou (jasno), obdobně jako u družicového snímku. Není rozlišena oblačnost jednotlivých pater, ani typ, či struktura.

PODOCHLAZENÍ V HORÁCH

Říká se, že „základní lidskou slabostí je, že člověk nepředvídá bouři, když je pěkné počasí“. V horách to platí dvojnásob. Kolikrát zásadní změna počasí vytrstala nepočítelné návštěvníky, kteří podcenili sílu přírody či síly své? Kolikrát právě počasí přivedlo do úzkých i rodilé horaly, kteří svůj kraj znali jako nikdo jiný?

Příčiny podchlazení

O podchlazení hovoříme tehdy, kdy již tělo není schopné „vyrobiť“ dostatečné množství tepla a tělesná teplota klesne pod svoji normální hodnotu. Naše normální tělesná teplota se pohybuje mezi 36 a 37 °C. K jejímu udržení získává tělo energii z procesů látkové výměny a také absorbuje teplo z okolního prostředí. Tělo ztrácí teplo vypařováním (prostřednictvím potu), vyzařováním a přenášením (dotykem s jiným, například kovovým materiálem). Nejvýznamnější je v této souvislosti tzv. konvekce, neboli přenášení tělesné teploty na okolní vzduch. Ztráta tepla je při tom o to větší, čím rychleji se vzduch pohybuje okolo těla. Tento proces se také označuje jako „podchlazení působením větru“. Tabulka na straně 13 ukazuje snížení teploty povrchu těla působením větru.

V horách působí více faktorů

K častějšímu výskytu chladových poškození v horách a velkých výškách dochází v důsledku současného působení hypoxie, nedostatečné aklimatizace, silného větru, ztrát tělesných tekutin, vyčerpání a dalších faktorů.

Lidský organismus lze rozdělit na centrální tělesné jádro a periferní obal. Tělesné jádro, ve kterém teplota kolísá jen v malém rozmezí a tak zajišťuje stabilitu životních funkcí, tvoří obsah dutiny lební, hrudní, břišní a vnitřní část svalstva končetin. Tělesný obal, tj. kůže a podkoží s tepelnými čidly a vrstvou svalů uložená v blízkosti kůže, je nejdůležitějším činitelem v mechanismech výměny tepla a udržování stálé vnitřní tělesné teploty (termoregulace). Teplota tělesného obalu kolísá se změnami prokrvení, s teplotou zevního prostředí, vlhkostí vzduchu, rychlostí větru a může klesnout až do blízkosti teploty vnějšího prostředí. V nepříznivých podmínkách, zejména za silného větru, se udržuje vyšší teplota jádra na úkor teploty končetin (periferních tkání) resp. tělesného povrchu, a dochází k omrzlinám. Po vyčerpání obranných schopností klesá tělesná teplota v jádru pod 35 °C a nastává podchlazení, které může probíhat ve dvou formách.

Prudká forma podchlazení

Vzniká po pádu do ledovcové trhliny nebo do ledové vody. Nastává intenzivní zúžení kožních cév s následným omezením ztrát tepla kůží. Chlad vyvolává bolestivý svalový třes k získání potřebného tepla – tím se rychle vyčerpávají zdroje energie. Při neschopnosti udržet tělesnou teplotu dochází k centralizaci tělesného tepelného jádra. Zrychluje se dechová a tepová frekvence, postižený je zprvu neklidný, úzkostný, později nastupuje únava, apatie, a smrt nastává fibrilací komor i dříve než za 15 až 20 minut, či okamžitě v důsledku reflexní poruchy srdečního rytmu.

Pozvolná forma podchlazení

Dochází k ní častěji než k podchlazení prudkému. I když má organismus větší možnost využít svých obranných mechanismů, často mu předchází vyčerpání, které vznik hypotermie (podchlazení) urychluje. Důležitou roli hraje mnoho faktorů: konstituční typ, podkožní tuk, trénovanost, aktuální zdravotní stav fyzický i psychický, výživa, ztráty tekutin, zevní faktory (teplota a vlhkost vzduchu, vítr, nadmořská výška, délka expozice).

Rozeznáváme 5 stupňů hypotermie (HT):

Teplota tělesného jádra je jako kritérium dělení hypotermie v terénu prakticky nepoužitelná, lékařský teploměr navíc obvykle nezobrazí teplotu nižší než 35 °C. Proto posuzujeme míru podchlazení podle stavu vědomí, přítomnosti či nepřítomnosti třesu, srdeční a dechové aktivity.

HT I	jasné vědomí, svalový třes	35–32 °C
HT II	porucha vědomí (apatie, ztráta soudnosti, změna chování), mizí svalový třes, nastupuje svalová slabost, zhoršení koordinace pohybů, dochází k pádům, setřelá mimika, zhoršení řeči, klamný pocit tepla ze selhání chladové vasokonstrikce	32–28 °C
HT III	bezvědomí, zpomalení tepu a dechu	28–24 °C
HT IV	zástava srdeční, zástava dechu, zpomalení reakce zornic na osvětlení, „zádní smrt“	24–15 °C
HT V	smrt	< 15 °C

Poznámka: V různých pramenech lze nalézt mírně odlišné rozdělení podchlazení podle teplot. Na způsobech rozehrávání a zacházení s podchlazeným to ale nic nemění.

První pomoc na místě nehody Opatření společná pro všechna stadia (HT I – HT V)

- Ochrana před dalším prochlazením (deky, folie, suchý oděv, teplo záchranářů, chránit před větrem a vlhkem).
- Nepodávat alkohol.
- Nepodávat léky (podchlazené tělo má snížený metabolismus a na léky by nereagovalo).
- Nenechávat podchlazeného o samotě (pro zmatenost může dojít k pádu).
- Ošetřit zranění.
- Podchlazeného netřít, nemasírovat.
- Přivolat lékařskou pomoc, od HT II transport vrtulníkem na specializované pracoviště s možností mimotělního oběhu.

Opatření prováděná v jednotlivých stádiích

HT I

- Podávat horké sladké nápoje (bez alkoholu) a jídlo.
- Aktivní pohyb je možný.
- Transport do nemocnice dle rozhodnutí lékaře.

HT II

- Pokud může polykat, podávat horké sladké nápoje.
- Nedovolit aktivní pohyb.
- Horké zábaly na hrudník, do podpaží a třísel.
- Pravidelně kontrolovat stav pacienta.
- Šetrný transport do nemocnice vleže.

HT III

- Šetrná manipulace s pacientem, jen v nejnutejších případech.
- Stabilizovaná poloha na boku.
- Sledovat životní funkce.
- Být připraven na resuscitaci.
- Šetrný transport do nemocnice.

HT IV

- Šetrná manipulace s pacientem, jen v nejnutejších případech.

- Centrální ohřívání těla (Hiblerův zábal).
- Resuscitace za současného ohřívání – je na děje na oživení i při déle trvající zástavě oběhu a dýchání, neboť nízká tělesná teplota minimalizuje potřebu kyslíku. Z toho vyplývá zásada, že podchlazenou, jinak nezraněnou osobu nelze prohlásit za mrtvou, dokud není její tělo zahřáto.
- Šetrný transport do nemocnice.

První pomoc v budově

- Nezahřívát povrch těla v horké koupeli.
- Uložit dobře tepelně izolovaného do chladné místnosti až do transportu.
- Není-li naděje na rychlou odbornou pomoc a transport, zahřívát horkými zábalami na hrudník, do podpaží a třísel.
- Při podchlazení rozehríváme nejdříve jádro (hrudník, srdeční krajinu) a velké tepny (třísla, podpaží a krk), pak pozvolna celé tělo, je-li to možné, použijeme Hiblerovy zábalení. Jako nouzový zdroj tepla můžeme využít PET lahve s horkou vodou, přiložené přes oděv na hrud, krk, do podpaží a třísel.
- Když máme k dispozici jen spacák (pasivní rozehrívání), podchlazený nebude v pořádku dřív než za 6 až 8 hodin. Vždy musíme počítat s přechodným poklesem teploty tělesného jádra.

Hiblerův zábal

Účelem Hiblerova zábalu je dodat teplo tělesnému jádru podchlazeného pomocí horké vody. Vodu použijeme vařící, aby v ní byl akumulován dostatek energie, a zabráníme jejímu vypařování. Postiženého položíme a necháme mu vrchní vrstvu prádla. Nemusíme ho převlékat, protože nakonec stejně bude mokrá. Podchlazeného zabalíme do dalších vrstev, které budeme prolévat horkou vodou. Může to být pětkrát složené prostěradlo, deka, ručníky. Optimálně je tato vrstva tkanin silná 2–4 cm, aby pojala dostatek vody. Na ni se lije horká voda. Abychom podchlazeného nepopálili, strčíme mezi jeho oblečení

a ručníky (prostěradlo) vlastní ruku. Tak poznáme, zda horká voda nemá příliš vysokou teplotu. Teplota vody by neměla přesáhnout 60 °C. Pro představu, 55 °C je teplota, kterou ještě vydržíme, když strčíme ruku do vany. Vrstvu ručníků obalíme izolační fólií (je tam pouze kvůli odpařování vody, stačí použít igelit, pláštěnku apod.). Dalším krokem tepelné izolace je uložení podchlazeného do deky či spacáku. Je zakázáno prohřívát nohy. Pouze je tepelně izolujeme (jsou zabaleny ve spacáku).

Principy prevence poškození chladem

A. Tělesný stav

- tělesná a duševní zdraví
- fyzická kondice
- otužilost
- správná výživa
- dostatek tekutin

B. Odpovídající oblečení

- dokonalé oblečení (systém vrstvení oblečení)
- hřejivě a prodyšně spodní prádlo
- prodyšná zateplovací vrstva
- nepromokavá a větru odolávající bunda a kalhoty
- rezervní ponožky a mikina

C. Chování v přírodě

- znalost horského prostředí
- správná taktika pobytu v horách
- sledování zdravotního stavu, vyčerpání, omrzlin na túře
- zvýšené riziko podchlazení při dlouhodobém vystavení chladu, špatném oblečení, nepříznivých povětrnostních podmínkách
- zvýšená citlivost na chlad u malých dětí, intoxikovaných osob

MUDr. Hana Kubinová
vedoucí lékařské komise HS

DEVOLD®

VLNĚNÉ FUNKČNÍ TERMOPRÁDLO OD ROKU 1853

Roald Amundsen
& legendární loď Fram

Devold začal vyrábět vlněné prádlo před 150 lety. Dokonalý přírodní materiál pomáhal každý den rybářům a dělníkům v drsných severských podmínkách. Proto zvolili vlněné oblečení pro své objevitelské cesty do země věčného ledu Nansen, Amundsen a posádka jejich lodi Fram. Proč? Vlna totiž výborně hřeje, dokonce i na zpceném, vlhkém těle. Na rozdíl od umělých vláken!

Drtiče mrazu od Devoldu: Termoprádlo (Multisport, Active, Expedition), termobundy z vlny, bundy z vlněného flisu, klasické svetry, čepice, ponožky, podkolenky, rukavice

Termoprádlo Devold nosí členové HS

norskamoda.cz

FAUNA A FLÓRA

NAŠICH HOR

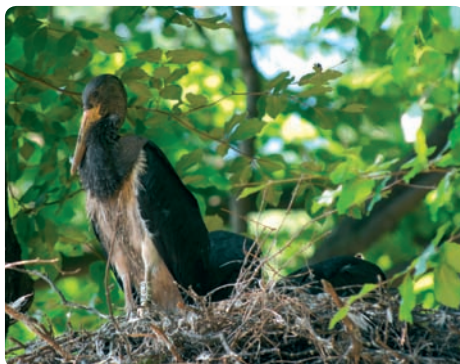
Koniklec jarní alpský (*Pulsatilla vernalis* subsp. *alpestris*)

Velmi vzácná vytrvalá bylina rostoucí v ledovcových karech Krkonoše a Hrubého Jeseníku. Kvete v závislosti na nadmořské výšce lokality od března do července. V Krkonoších patří k nejvzácnějším druhům. Dnes roste jen několik desítek jedinců v horní části Čertovy zahrádky. Květy jsou z vnější strany fialové, namodralé nebo růžové, zevnitř bílé, zlatavě chlupaté. Kromě vhodných klimatických podmínek má na jeho výskytu v Čertově zahrádce velký podíl i podložní bazická hornina porfyrit. Koniklec jarní alpský je kriticky ohroženým druhem.

Netopýr velký (*Myotis myotis*)

Je největším netopýrem obývajícím v koloniích podzemní prostory Krkonoše. Dosahuje hmotnosti 27–40 g. Potravu, především brouky, loví za letu. Lapenou kořist uchvátí do blány křídel a podá si ji k tlamičce. Vytrvalé dlouhé lety vyžadují silný srdeční sval. Srdce netopýra velkého je zhruba 3krát větší než srdce myši o stejné hmotnosti. Polovinu roku – od října do dubna – tráví netopýr velký na místě zimního spánku. V Krkonoších jsou nejvýznamnějším zimovištěm netopýrů Herlíkovičky štoly, kde bylo zjištěno 14 z dvaceti krkonošských druhů netopýrů. Dožívá se věku přes 20 let.

Čáp černý (*Ciconia nigra*)

Tento méně známý příbuzný čápa bílého patří na území ČR k silně ohroženým druhům. Hnízdí v skrytu souvislých lesních porostů. Hnízdo si staví poměrně vysoko ve větvích listnatých i jehličnatých stromů. Jeho jídelníček je prakticky stejný jako jídelníček čápa bílého, stejný je i počet mláďat v jedné snůšce (2 až 4). Stejně tak jako čáp bílý žije i tento druh ve stálých párech a na totéž hnízdo se každé jaro vrací. Velmi potěšující je skutečnost, že počet hnízdních párů v Krkonoších a v Podkrkonoší v posledních letech pomalu roste, a tak spatřit plachtícího čápa černého není už dnes velkou vzácností.

Ostružiník moruška (*Rubus chamaemorus*)

Patří v Krkonoších k tzv. glaciálním reliktnům, tedy pozůstatkům doby ledové. Roste na vrchovištních rašeliništích subalpínského stupně nejčastěji pod ochranou keřů kleče. Krkonoše tak představují nejjihnější výskyt ostružiníku morušky a nejsevernější výskyt borovice kleče v rámci celosvětového rozšíření obou druhů. Nejbližší další lokalitu ostružiníku morušky byste našli až ve Skandinávii. V Krkonoších občas kvete bílými kvítky a vzácně i plodí. Plody mají žlutooranžovou barvu. Ostružiník moruška je kriticky ohroženým druhem.

Radovan Vlček, Jitka Kopáčová

KLÄTTERMUSEN
SAFETY OUTDOOR CLOTHING & EQUIPMENT FROM SWEDEN

DOKONALÉ OBLEČENÍ DO PŘÍRODY

- ▶ nejlepší dostupné materiály
- ▶ dotažené technické detaily
- ▶ nejmodernější technologie zpracování
- ▶ ekologické chování firmy

NOATUN

Superlehká, jemná, stretchová bunda. Budete mít pocit, jako když na sobě máte druhou kůži s voděodolnými a difúzními vlastnostmi. Vynikající membrána Cutan zaručuje nepromokavost a prodyšnost. Střih je úzký a redukuje vyhrnování bundy (například při lezení) na minimum. Fantastické stretchové vlastnosti zaručují volnost pohybu. Pod kapuci se vejde přilba. Konstrukce kapuce zajišťuje, že kapuce bude kopírovat pohyby hlavy. Kompas a pištálka uvnitř kapsy. YKK Vislon zipy s vnitřním a vnějším krytím. Šikmý přední zip pro vyšší voděodolnost. Bundu lze srolovat do malého balíčku Na loktech výztuha Duracoat.

Noatun je bydliště boha počasí a moře Njorda.

GERE

Nejvhodnější a nejobodnější kalhoty do přírody i pro všední den. Extrémně odolné proti opotřebení a ještě pružné. Pohodlné, velice prodyšné jemné kalhoty, které vydrží 5x déle než džínny, uschnou však 5x rychleji a 10x více odolají větru. Dlouhé odvětrávací zipy. Dvě kapsy se zipy na nohavičích, přední a zadní kapsa. Stahování konce nohavic.

Gere bylo jméno jednoho ze dvou vlků, které měl bůh Odin. Tento bůh nejděl nic, jen pil víno, takže veškeré jídlo dával těmto vlkům.

norskamoda.cz

VĚRNÍ A VÝKONNÍ ČTYŘNOZÍ POMOCNÍCI SLUŽEBNÍ KYNOLOGIE V HS

Horská služba používá pro záchranu a první pomoc mnoho různých technik. Silné motory ve sněžných skútrech, špičkovou horolezeckou a skialpinistickou výzbroj, kvalitní svoznou techniku a další prostředky, související se záchranou lidského života. Jedním z dalších činitelů záchranáře, který v praxi přináší rychlost, a přitom menší nasazení techniky i lidí.

V posledních letech se však činnost kynologů HS nezaměřuje pouze na práci v lavinových polích, ale stále častěji se psy využívá i při pátrání po nezvěstných a zbloudilých turistech. A tak na psy HS je v současné době kladen také důraz při plošném vyhledávání osob v horském terénu. Letos prohledávali psi terén zatím při deseti pátracích akcích.

Kynologická brigáda má v současnosti 14 psůvodičů se psy. Nejpoužívanějším plemenem je německý ovčák. Jako vzor pro výcvik lavinových psů se používá metodika z alpských zemí, která se postupně přizpůsobila na podmínky v našich horách. Psůvodi se psy se účastní pravidelných cvičení v horských oblastech v Čechách, na Slovensku i v Alpách. Aby mohli zasahovat, musejí splnit náročné zkoušky. Jedna část zkoušky probíhá v dubnu. Je zaměřena na vyhledávání v lavinách. Druhá část se odehrává na podzim a je zaměřena na plošné vyhledávání v horském

terénu. Ani psůvodi za svými čtyřnohými pomocníky nezaostávají. Musí znát dobře lavinovou problematiku, součástí zkoušky je práce s lavinovým vyhledávačem. Samozřejmostí je i dobrá orientace v terénu a znalost práce s GPS navigací.

Horská služba začala používat psy hlavně při vyhledávání osob zasypaných v lavinách. V letošním roce hledali psůvodi se psy na třech lavinách. Během dvou březnových dnů zasahovala Horská služba dvakrát po uvolnění lavin v Krkonoších. V pátek 21. března 2008 v odpoledních hodinách strhli lavinu tři skialpinisté v oblasti Brádrlerových bud. Došlo k zasypaní dvou osob a psa. Po 45 a 70 minutách byli všichni nalezeni živí. Ještě vážnější situace nastala v sobotu 22. března 2008. Kolem 14. hodiny došlo k pádu mohutné laviny na polské straně Krkonoš v oblasti Bialeho Jaru. Lavinu strhl polský snowboardista, který zůstal uvězněn pod sněhem. Rozběhla se velká záchranná akce, při které zasahovalo kolem 140

polských a českých záchranářů. Bohužel zasypaný byl nalezen mrtev až druhý den odpoledne.

Při obou akcích byli nasazení psi kynologické brigády HS a měli velký podíl na nalezení zasypaných.

V pátek 29. srpna 2008 byl v 15 hodin vyzooměn dispečer oblasti HS Šumava, že se v okolí obce Srní ztratila paní a pohřešovaná je od 9.30 hod. Po pohřešované osobě bylo ihned započato pátrání v součinnosti se složkami IZS (Integrovaného záchranného systému). V 17.15 byla hledaná paní nalezena na levém břehu řeky Vydry v nepřístupném terénu s lehkým zraněním na pravém koleni. Žena byla transportována z nepřístupného terénu přes koryto řeky Vydry na pravý břeh, odkud byla převezena vozidlem HS do místa pobytu v hotelu Srní.

Josef Hepnar

To nejlepší ze Skandinávie na jednom místě

DEVOLD
vlněné funkční termoprádlo

DALE
OF NORWAY
originální
norské svetry

Bergans
OF NORWAY
lyžařské a outdoorové vybavení

KLÄTTERMUSEN
OF SWEDEN
dokonalé oblečení do přírody

FJELLPULKEN
NORWAY
expediční a záchranné saně

icelandic
OF SWEDEN
dámská móda
s Islandu

norskamoda.cz

North Trappers s.r.o., Jarošova 2, 412 01 Litoměřice
tel.: +420 416 738 846, info@norskamoda.cz

VOZOVÝ PARK HORSKÉ SLUŽBY

Profesionální i dobrovolný sbor Horské služby musí pokrýt při své činnosti rozsáhlé horské území s často krkolomným terénem. Zajímá vás, jaké přesunové prostředky chlapí v typickém červeném oblečení používají? Pokud ano, tak čtěte dále a dozvíte se více.

MOTOROVÉ PROSTŘEDKY

Čtyřkolka Bombardier Traxter

Pracovní čtyřkolka tradičního kanadského výrobce, kterou charakterizuje robustní konstrukce, dobrá průchodnost a velmi dobrá podélná i příčná stabilita. Má stálý náhon na všechna kola. Stroj je vybaven elektricky ovládanou sekvenční pětistupňovou převodovkou s možností redukce. Dále je vpředu k dispozici přídavný naviják a vzadu tažné zařízení, na které lze zapřáhnout přívěsný vozík s úpravou pro převoz pacienta (vakuová matrace a sada dlah). Jde o letní motorový transportní prostředek, ale zároveň je alternativou transportu pacienta na začátku nebo na konci zimní sezóny, kdy ještě, nebo už, není dostatečné množství sněhu, umožňující použití sněžného skútru. V zimním období jsou místo kol nasazeny gumové pásy, které dovolují jízdu ve sněhu.

Vozidlo Land Rover Defender

Ryze terénní vozidlo, určené a především odzkoušené v nejtěžších terénech za různých povětrnostních podmínek. Model používaný HS

nese označení Td5 110 a to znamená, že použitý motor je vznětový pětiválec o obsahu 2498 ccm a kabina je prodloužená pětidvéřová. Pro lepší průchodnost v terénu jsou použity pneumatiky rozměru LT235/85R16. Standardně je dodávána pětistupňová převodovka a přídavná převodovka, která umožňuje redukci převodů a uzavření mezinápravového diferenciálu. Doplnkovou výbavou je pak uzávěrka diferenciálu zadní nápravy, naviják, nezávislé přídavné topení, ochranné prvky na podvozku a také světelná a zvuková výstražná zařízení. Ve vozidle je pro záchrannou činnost umístěn rám Sked Scoop, vakuová matrace, sada vakuových dlah a brašna s kyslíkem.

Dodávka VW Transporter 2,5 TDI

Vozidlo určené do lehčího terénu a na silnice. Je vybaveno pohonem všech kol a mezinápravovou uzávěrkou. Zadní část je doplněna vzduchovými vaky, které průběžně doplňuje kompresor a které zvyšují světlou výšku vozidla, a tím i jeho průjezdnost terénem. Standardně je vozidlo sedmimístné, ale většinou se používá bez zadních se-

adel, a tak uvnitř vznikne prostor pro záchranný materiál a nosítka. I toto auto je vybaveno světelnou i zvukovou signalizací. Ve vozidle jsou pro záchrannou činnost umístěna nosítka, vakuová matrace, sada vakuových dlah a další potřebný záchranný materiál.

Sněžný skútr Bombardier

Horská služba ČR používá pracovní sněžné skútry kanadské značky Bombardier modely Alpine III., Alpine IV. nebo Lynx. Pracovním skútreem se rozumí stroj s dobrou průchodností, kterou zajišťuje hnací pás o šířce 60 cm poháněný vzduchem chlazeným dvoutaktním dvouválcem o objemu 497 ccm nebo 553 ccm a s dobrou stabilitou, kterou zajišťuje široký rozchod řídicích lyží (možnost rozšíření ze standardního rozchodu 90 cm na 115 cm). Dalšími parametry jsou dostatečně velký úložný prostor a možnost tažení těžkých přívěsů. V současné době se většina svozů zraněných provádí právě pomocí sněžných skútrů, za kterým je na speciálním podvozku tažen svozový prostředek. Výhodou je rychlý přesun ke zraněnému především do odlehlejších míst (například ošetřování lyžařů běžců) a pohodlnější transport pacienta na místo setkání se sanitou RZS nebo s vrtulníkem LZS. Naopak nevýhodou je jeho poměrně velká hmotnost 275 kg, a tak hrozí v hlubokém sněhu jeho „zahrabání“ a na tvrdém nebo firnovém sněhu je brzdění na svahu náročnější.

Sněžová rolba Kassbohrer 100

V současné době je Horskou službou používána sněhová rolba v oblastech Krkonoše a Krušné hory. Kabina řidiče je dvojmístná a na ložné plošině je umístěna kabina pro přepravu osob. Využívá se pro urychlení přepravy záchranářského nebo pátracího týmu na místo nehody nebo pátrání. Rolba se využívá rovněž ke komfortnější přepravě zraněného v prostorné, uzavřené, vyhřívané kabině. Ta je klíčovou výhodou rolby. Rolba má velmi dobrou průchodnost zasněženým terénem. Stroje s touto záchranářskou úpravou se používají i v mnoha alpských střediscích.

PEVNÉ ZIMNÍ PROSTŘEDKY

Kanadské saně

Tradiční, a zřejmě vývojově nejstarší, osvědčený svozný prostředek, používaný jak na upravených sjezdových tratích, tak i ve volném terénu. Z obrázku je zjevné, že je určen pro svoz jedním záchráněm. V přední části jsou saně pro lepší skluz zdvižené a tamtéž jsou připevněné vodící ojky s popruhy. Na bocích jsou postraní lišty asi 5 cm vysoké, které při transportu zabraňují pohybu pacienta do stran. K zadní části můžeme připevnit smyčku z lana minimální délky 5 m pro případné přibrzdování druhým záchráněm. K brzdění je možné použít tzv. podmet, který je k saním dodáván výrobcem, a záchranář tak není vázán na asistenci kolegy. Pacient se na kanadských saních transportuje zabalen ve svozně dece, která bývá doplněna vakuovou matrací a poté se k saním fixuje pomocí popruhů. Používají se při pátracích nebo záchranářských akcích, kdy není možné použít motorové prostředky. V tomto případě se k manipulaci použije statické lano standardní délky, které se po provázání saněmi naváže k úvazku buď jediného záchranáře nebo celého družstva.

Člun Akia (Tyromont)

Člun Akia je svozný prostředek určený výhradně pro použití dvěma záchráněmi. Na každém konci je prohnutý (od toho název člun), a proto je technicky náročnější transportovat pacienta s podezřením na zranění páteře. Proto je vhodné kombinovat svoznou deku s vakuovou matrací. Na každé straně člunu je po jednom páru vodících ojek. Jelikož je člun Akia určen výhradně pro použití dvěma záchráněmi, je nutná jejich souhra. Základním pravidlem je, že vpředu je méně zdatný lyžař – vodič. Ten je zodpovědný za volbu trasy, rychlost a techniku svozu. Dalším pravidlem je, že pohyb, který dělá vodič, kopíruje záchranář vzadu. Proto vodič nesmí dělat krátké oblouky, rychlé změny postavení lyží při sesouvání nebo jiný neočekávaný nebo rychlejší pohyb, neboť záchranář vzadu by nemusel stihnout včas zareagovat. Pak by

došlo ke vzájemnému protipohybu a pacient by byl ohrožen. Při dodržení těchto základních pravidel nehrozí žádné nebezpečí. K člunu Akia je dodáván jednoduchý a lehký podvozek, na který je možné rychle a snadno saně fixovat, připojit za skútr a takto svážet zraněné.

Saně Fjellpulken

Jedná se o nový svozný prostředek norského výrobce. Stejně jako člun Akia je určen pro svoz dvěma záchráněmi. Základní rozdíly od člunu Akia je kompletní zakrytí pacienta. Základ je tvořen vaničkou – člunem z lehké hliníkové slitiny, na který je přinýtována laminátová nástavba a na ní je pomocí zdrhovadla připevněn kryt z odolné tkaniny Cordura se slídovým okénkem. Podlaha je polstrovaná a po celé délce je pět fixních popruhů zajišťující dostatečné ukotvení pacienta. Ten je svážen ve svozně dece, která je kombinovaná s vakuovou matrací. Technika svozu pacienta těmito saněmi se v zásadě neliší od techniky svozu člunem Akia. Pouze brzdění je u saní Fjellpulken usnadněno brzděnými hroty na zadních ojkách.

Michal Klimeš, náčelník HS Jeseníky

Dale of Norway

Svetr Peace

Elegance na sněhu i ve společnosti

Norské svetry s tradičními vzory (Heritage)
Svetr jako bunda (Weatherproof)
Nová řada sportovního vlněného oblečení Knitshell

Knitshell pro lyžaře:

Výsledkem vývoje je třívrstvá laminovaná látka. Je unikátní kombinací stylu Dale, voděodolného zpracování vlny a kvalitní membrány Windstopper®.

Oblečení Knitshell™ odolává větru, vodě a je příjemně měkké. Samozřejmě jsou funkční technické detaily a k dokonalosti dotažený střih - pánský i dámský, tedy žádný unisex.

Bunda Toten

Svetry Dale of Norway nosí členové HS

norskamoda.cz

KDE NÁS NAJDETE

Sídlo společnosti

Horská služba ČR, o.p.s.

543 51 Špindlerův Mlýn 260

IČ 27467759

Tel.: 499 433 230

Administrativní centrum

Horská služba ČR, o.p.s.

Zátokova 100/2

160 17 Praha 6

Tel./fax: 257214286

SEZNAM A SPOJENÍ NA OBLASTI HORSKÉ SLUŽBY ČR, O.P.S.

HORSKÁ SLUŽBA ŠUMAVA

Dům HS

Špičák 56

340 04 Železná Ruda

tel./fax: 376 397 100

náčelník: Michal Jandura

mail: hssumava@hscr.cz

pohotovostní číslo: 376 397 273

Stanice HS Šumava

- Dům HS Železná Ruda č. p. 56, 34004 Špičák, tel./fax: 376 397 100
- Stanice HS Kubova Huť č. p. 19, 38501 pošta Horní Vltavice, tel.: 388 436 312
- Stanice HS Zadov č. p. 118, 38473 pošta Stachy, tel./fax: 388 428 193
- Stanice HS Kramolín č. p. 53, 382 78 Lipno nad Vltavou, tel./fax: 380 736 081

HORSKÁ SLUŽBA KRUŠNÉ HORY

Dům HS

362 62 Boží Dar

tel./fax: 353 815 150

náčelník: Rudolf Chlad

mail: chlad@hscr.cz,

hskrusnehory@horskaslužba.cz

pohotovostní číslo: 353 815 140

Stanice HS Krušné hory

- Dům HS Boží Dar č.p. 62, 36262 Boží Dar, tel a fax: 353 815 150, tel.: 353 815 140
- Stanice HS Telnice, 40338 Telnice, tel.: 472 714 074
- Stanice HS Bouřňák, tel: 417 878 018
- Stanice HS Pernink, 36236 Pernink, tel.: 353 892 177
- Stanice HS Měděnec, 43184 Měděnec, tel: 474 396 107
- Stanice HS Český Jiřetín, tel.: 476 117 041

- Stanice HS Klíny, tel.: 476 116 028
- Stanice HS Nové Hamry, tel.: 353 925 936
- Stanice Tisá od 1. 5.–30. 9. letní služba

HORSKÁ SLUŽBA JIZERSKÉ HORY

Dům HS

468 12 Bedřichov u Jablonce nad Nisou

tel./fax: 483 380 073

náčelník: René Mašín

mail: masin@hscr.cz

hsjizerskehory@horskaslužba.cz

pohotovostní číslo: 483 380 073

Stanice HS Jizerské hory

- Dům HS Bedřichov č. p. 277, 46812 Bedřichov, tel./fax: 483 380 073, tel.: 483 380 204
- Stanice HS Ještěd, U Lanovky – Horní Hanychov, 46000 Liberec, tel.: 482 771 025
- Stanice HS Severák, Hrabětice 257, 46811 pošta Janov nad Nisou, tel.: 483 380 218
- Stanice HS Špičák, Albrechtice 1007, 46843 Albrechtice, tel.: 483 381 566
- Stanice HS Jizerka, osada Jizerka, 46850 pošta Horní Polubný, tel.: 602 441 616

HORSKÁ SLUŽBA KRKONOŠE

Dům HS

543 51 Špindlerův Mlýn

tel./fax: 499 433 239, 499 433 230

náčelník: Adolf Klepš

mail: hskrkonoše@horskaslužba.cz

pohotovostní číslo: 602 448 338

Stanice HS Krkonoše

- Dům HS Špindlerův Mlýn č.p. 260, 543 51 Špindlerův Mlýn, tel./fax: 499 433 230 (239), 602 448 338
- Stanice HS Harrachov č. p. 456, 51246 Harrachov, tel.: 481 529 449, 602 448 334
- Stanice HS Rokytnice nad Jizerou č. p. 112, 51245 Rokytnice n. J., tel.: 481 523 781, 602 167 470
- Stanice HS Strážné č. p. 192, 54352 Strážné, tel.: 499 434 177, 720 470 276
- Stanice HS Pec pod Sněžkou č. p. 178, 54221 Pec pod Sněžkou, tel.: 499 896 233, 602 448 444
- Luční bouda služebna HS tel.: 499 736 219, 739 205 391

Pouze v zimním období:

- Stanice HS Pomezní boudy, 542 27 Horní Malá Úpa 128, tel.: 499 891 233, 606 157 935
- Stanice HS Černý Důl, tel.: 721 488 470
- Stanice HS Janské Lázně, tel.: 499 895 151, 606 157 936
- Stanice HS Benecko
- Stanice HS Žacléř, tel.: 721 031 928
- Služebna HS Vítkovice, tel.: 720 486 037

HORSKÁ SLUŽBA ORLICKÉ HORY

Dům HS

517 91 Deštné v Orlických horách 332

tel.: 465 391 100, fax: 465 391 277

náčelník: Josef Šifra

mail: sifra@hscr.cz

pohotovostní číslo: 602 385 555

Stanice HS Orlické hory

- Dům HS, Jedlová 332, 51791 Deštné v Orl. h., tel./fax: 494 663 152
- Stanice HS Říčky, 51762 Říčky v Orlických horách, tel.: 494 595 735
- Stanice HS Čenkovice 83, 56164 Čenkovice, tel.: 465 391 100

HORSKÁ SLUŽBA JESENÍKY

Dům HS Červenohorské sedlo

790 85 pošta Domašov č. 73

tel./fax: 583 295 108

náčelník: Michal Klímeš

mail: klimes@hscr.cz,

hsjeseniky@horskaslužba.cz

pohotovostní číslo: 602 666 603

Stanice HS Jeseníky

- Dům HS Červenohorské sedlo, Domašov 76, 79085 Domašov, tel./fax: 583 295 108, tel.: 583 295 111
- Stanice HS Velké Vrbno č. p. 39, 78832 Staré Město pod Sněžníkem tel.: 583 239 237
- Stanice HS Skřítek, Sobotín č. p. 17, 78816 Sobotín tel.: 583 237 104
- Stanice HS Ramzová, 78825 Branná č. p. 3 tel.: 583 230 075
- Služebna HS Petřkov, 78825 pošta Branná

- Stanice HS Ovocárna, 79324 Karlova Studánka 273, tel.: 554 799 020
- Stanice HS Karlov, Malá Morávka č. p. 87, 79336 Malá Morávka, tel.: 554 273 112
- Stanice HS Dolní Morava, Dolní Morava č. p. 78, 56169 pošta Králíky, tel.: 465 634 139

HORSKÁ SLUŽBA BESKYDY

Dům HS

Ondřejnická 896

739 11 Frýdlant nad Ostravicí

tel.: 597 431 701

náčelník: Ing. Radim Pavlica

mobil: 606 769 011

mail: pavlica@hscr.cz,

hsbeskydy@horskaslužba.cz

www.beskydy.cz/horskaslužba

pohotovostní číslo: 606 769 010

Stanice HS Beskydy

- Dům HS , Ondřejnická 896, 73911 Frýdlant nad Ostravicí, tel.: 597 431 700,
- Stanice HS Radhošť, Horní Rozpité 0122, 75655 Dolní Bečva,
- Stanice HS Javorový, Oldřichovice 655, 73958 Týra, tel.: 597 431 703
- Stanice HS Grůň, Staré Hamry 0185, 73915 Staré Hamry, tel.: 558 437 871
- Stanice HS Pustevny, Trojanovice 662, 74401 Frenštát p. R., tel.: 597 431 707
- Stanice HS Kohútka, 75604 Nový Hrozenkov 037, tel.: 597 431 709
- Stanice HS Velký Polom, 73982 Dolní Lomná 540, tel.: 558 330 053
- Stanice HS Lysá hora, Krásná 0513, 73904 Pražmo, tel.: 597 431 702
- Stanice HS Soláň, Karolinka, 75605 Karolinka, tel.: 571 480 300

